ODBORNÝ BANKOVÝ ČASOPIS
JÚL 1995
ROČNÍK 3

BANKING JOURNAL
JULY 1995
VOLUME III

BIATEC

NÁRODNÁ
BANKA
SLOVENSKA

NATIONAL
BANK OF
SLOVAKIA

7

OSOBNÝ ÚČET V POŠTOVEJ BANKE

Pán Baláž nebol so službami svojej banky spokojný. Jeho sklamanie bolo také veľké, že o bankách nechcel **nič počuť** a ani **vedieť**. To ešte nevedel, že otvorením osobného účtu v Poštovej banke získa **5p** pre svoje peniaze, o ktorých sa mu predtým ani nesnívalo.

5P PRE VAŠE PENIAZE

pravidelnosť platieb zaručená
počet obchodných miest bezkonkurenčný (1 620 miest)
prevádzková doba obchodných miest najdlhšia (aj soboty)
platobná karta na výber z 300 bankomatov
percento úročenia najvýhodnejšie (6%)

Bližšie informácie dostanete na poštách, pobočkách a expozitúrach Poštovej banky.

POŠTOVÁ BANKA

Obsah/Contents

NA AKTUÁLNU TÉMU

Ing.Ľubomír Balla
Pripravený na budúcnosť
Ready for the Future 2, 31

PREDSTAVUJEME

Mgr. Soňa Babincová
Dynamika – spoľahlivosť – etika
Dynamics – Reliability – Ethical Conduct 6, 34

TEÓRIA

Doc. Ing. Viktória Čejková, CSc.
Klasifikácia poistení
Division of Insurance Policies 9

Doc. PhDr. Miroslava Szarková, CSc.
Psychická pripravenosť manažéra – východisko jeho úspešnosti
Managerial Mental Preparedness – the Basis for Success 12

PRÍLOHA

Komplexný príklad účtovania v obchodnej banke
A Comprehensive Overview of Financial accounting within Commercial banks 13

POSTREHY • PODNETY

JUDr. František Hetteš
Povoľovanie národných bánk v USA
Accreditation Procedures for National Banks in the U. S. A. 26

PAMÄTNÉ MINCE

Ing. Dagmar Flaché
Rok ochrany európskej prírody
A Year of European Nature Preservation 28

BIATEC
Odborný bankový časopis
júl 1995

Vydavateľ:
Národná banka Slovenska

Published by
National Bank of Slovakia

Redakčná rada/Editorial Council:
Ing. Vladimír Masár (predseda), Mgr. Soňa Babincová, PhDr. Eva Barliková, Ing. Adam Celušák, CSc., Prof. Ing. Irena Hlavatá, CSc., Ing. Štefan Králik, Ing. Jozef Kreutz, Doc. Ing. Jozef Makúch, CSc., Ing. Gabriela Miklošová, Doc. Ing. Anna Pilková, CSc. MBA, Ing. Monika Siegelová, PhDr. Eva Sisková, Ing. Vladimír Valach

Redakcia/Editorial Staff:
šéfredaktorka/Editor in Chief
Mgr. Soňa Babincová ☎ 210 4406

zástupkyňa šéfredaktorky/Editor
Ing. Alica Polónyiová ☎ 210 3400

výtvarná redaktorka/Graphics Editor
Katarína Krošláková ☎ 210 3400

Adresa redakcie/Editorial Office:
Národná banka Slovenska
redakcia BIATEC
Štúrova 2, 818 54 Bratislava
tel.: 210 3400, 210 3034, 210 4406
fax: 210 3035

Objednávky a predplatné prijíma redakcia ☎ 210 3034

Účet pre organizácie:
916-54188-002/0720

Účet pre obyvateľstvo:
916-57282-002/0720

Ročné predplatné: 144 Sk

Tlač a distribúcia:
Printed and Distributed by:
i + i print, spol. s r.o.
Ondavská 3, 826 47 Bratislava

Termín odovzdania rukopisov:
3. 7. 1995

Dátum vydania: 17. 7. 1995
Podávanie novinových zásielok povolené Riaditeľstvom poštovej prepravy Pošta Bratislava 12 zo dňa 24. 3. 1994 č. j. 290/94

Registračné číslo:
MK SR 698/92
ISSN 1335 - 0900

1. strana obálky/Front Cover:
Budova ČSOB, a. s., Zahraničná pobočka v SR na Michalskej ul. v Bratislave
Building of the ČSOB, a. s. the foreign branch in the Slovak Republic, on Michalská Street, Bratislava

INTEGROVANÝ KOMUNIKAČNÝ SYSTÉM NÁRODNEJ BANKY SLOVENSKA

PRIPRAVENÝ NA BUDÚCNOSŤ

Ing. Ľubomír Balla
Národná banka Slovenska

Verejná sieť ani IMNS nestačili „držať krok"

Riešeniu otázky vlastného komunikačného systému sa nemohla vyhnúť ani Národná banka Slovenska (ďalej NBS). Na prahu svojej existencie (začiatkom roku 1993) sa ocitla v situácii, keď jedinou možnosťou na zabezpečenie dátovej komunikácie medzi jej pracoviskami v Bratislave, Trenčíne, Banskej Bystrici a Košiciach bolo využitie komutovanej (telefónnej) siete.

Strategické rozhodnutie vybudovať pre potreby Národnej banky Slovenska privátnu komunikačnú sieť bolo prijaté už začiatkom roku 1993. Vychádzajúc z pôvodnej dispozície bolo potrebné vybudovať komunikačný systém zabezpečujúci prepojenie medzi šiestimi lokalitami (tri v Bratislave a po jednej v Trenčíne, Banskej Bystrici a Košiciach). Jedným z dôvodov, ktorý viedol k uprednostneniu modelu vlastného riešenia privátnej siete, bol okrem iného aj fakt, že žiaden z potenciálnych dodávateľov služieb nemohol NBS ponúknuť požadované komunikačné služby v rámci jedného integrovaného riešenia, nech už tomu stáli v ceste technické či legislatívne problémy.

Spoločnosť EuroTel Bratislava v tom čase ponúkala prostredníctvom svojej verejnej dátovej siete X.25 len službu paketového prenosu dát, čo však nepostačovalo na realizáciu zámeru vybudovať pre potreby NBS integrovaný komunikačný systém.

Na realizáciu uvedeného zámeru bola predbežne vybratá v tom čase relatívne atraktívna služba IMNS, ktorú ponúkala firma IBM. Dôvodom bola skutočnosť, že začiatkom roku 1993 jedine IBM v rámci IMNS mala ambície ponúkať službu, ktorá umožňovala reálne uvažovať o budovaní privátnej siete integrujúcej služby prenosu telefónnych hovorov a dát (min. 64 kbit/s).

Zatiaľ čo sa firma IBM zaoberala do polovice roku 1993 riešením technických aspektov kontraktu, podľa ktorého mala začať poskytovať Národnej banke Slovenska služby IMNS umožňujúce prenášať dáta a telefónne hovory medzi šiestimi spomínanými lokalitami, NBS sa dostala do situácie, keď bolo treba riešiť problematiku komunikácie v oveľa širšom meradle. Bolo potrebné uvažovať už nie so šiestimi, ale s dvadsiatimi lokalitami, čo bolo jednak dôsledkom zriadenia expozitúr NBS v regiónoch, ako aj dôsledkom využívania ďalších objektov v Bratislave. Vzhľadom na nemožnosť komplexného pokrytia požiadaviek NBS nenašla nakoniec služba IMNS uplatnenie v konečnom riešení komunikačnej siete NBS.

Jednou z oblastí, ktorá v krátkom období posledných rokov zaznamenala viacero kvalitatívnych zmien, je oblasť komunikačných sietí a komunikačných služieb. Štandardom v tejto oblasti už dávno nie je len prenos telefónnych hovorov prostredníctvom komutovanej telefónnej siete, i keď práve táto komunikačná služba je aj v súčasnosti nepochybne najrozšírenejšou komunikačnou službou. V období posledných desiatich rokov sa do podoby verejného štandardu rozvinuli aj služby tzv. paketového prenosu dát, ktoré boli v globálnom meradle reprezentované predovšetkým dátovými sieťami založenými na štandardoch X.25, TCP/IP a neskôr Frame Relay. Ďalším pokračovaním vývoja v tejto sfére bol na jednej strane prudký nárast budovania privátnych podnikových sietí integrujúcich viacero komunikačných služieb do jedného komunikačného systému a na druhej strane postupné etablovanie sa technológií Frame Relay, ISDN, ako aj ATM v ponukách služieb telekomunikačných spoločností. Oba spomenuté prístupy sú charakterizované snahou o vyriešenie dlhodobo „neriešiteľného" telekomunikačného problému, ktorým je zvýšenie efektívnosti využívania prenosových kapacít telekomunikačnej infraštruktúry.

Privátne riešenie Národnej banky Slovenska

Rozhodovanie o ďalšom postupe budovania infraštruktúry vhodnej na implementáciu zamýšľaného rozsahu komunikačných služieb v NBS bolo relatívne rýchle. Analýza ponúk komunikačných služieb v tomto období (júl-august 1993) jednoznačne odhalila absenciu komplexných riešení v ponukách spoločností, ktoré sa v tomto období zaoberali poskytovaním komunikačných služieb. Žiadne z parciálnych riešení, ktoré boli predmetom vtedajších ponúk pre NBS, nevyhovovalo širšie koncipovanej špecifikácii rámcových požiadaviek kladených na perspektívne riešenie komunikačného systému NBS.

Požiadavky na budúci komunikačný systém NBS boli formulované v niekoľkých rovinách. Za rozhodujúce boli považované štyri z nich:

- spoľahlivosť komunikačného systému (tento faktor bol klasifikovaný ako najdôležitejší). Aspekty hodnotenia spoľahlivosti neboli obmedzené len na spoľahlivosť použitej technológie, ale zahŕňali aj diagnostické možnosti (systém monitorovania), možnosti zriadenia separátnych administratívnych domén (z hľadiska správy jednotlivých služieb) a možnosti fyzického zálohovania najdôležitejších častí systému (siete).
- bezpečnosť a ochrana údajov pri prenose. Tento faktor bol považovaný za jeden z najdôležitejších atribútov garantovania bezpečnosti elektronicky spracovávaných údajov v NBS. V návrhu komunikačného systému NBS bol aplikovaný nediskriminujúci prístup k riešeniu tejto problematiky (t.j. rovnaká úroveň zabezpečenia privátnosti a integrity všetkých služieb), spolu s vylúčením účasti tretích strán z procesu monitorovania a riadenia komunikačného systému NBS na úrovni služieb.
- integrácia komunikačných služieb umožňujúca využívať spoločnú prenosovú infraštruktúru siete. Špecifikácia tejto požiadavky vyplynula jednak z prognózy využívania rôznych druhov komunikačných služieb v NBS v časovom období nadchádzajúcich 2-3 rokov, ako aj z rámcového odhadu uplatnenia nových komunikač-

ných služieb z hľadiska dlhodobejšej perspektívy (5-7 rokov).

• flexibilita týkajúca sa možností prístupu k jednotlivým komunikačným službám, resp. možnosť modifikácie ich parametrov. Tento faktor bol považovaný za kľúčový z hľadiska budúcich zmien v konfigurácii siete (či už plánovaných alebo vynútených).

Konkretizácia uvedených prístupov k návrhu architektúry budúceho komunikačného systému NBS vyústila koncom roku 1993 do „Projektu privátnej komunikačnej siete NBS".

Riešenie navrhnuté na realizáciu v rámci tohto projektu predpokladalo budovanie siete s využitím prenajatých digitálnych okruhov pri použití vlastných inteligentných multiplexorov v uzloch siete umožňujúcich zdieľať prenosovú kapacitu prenajatých okruhov viacerými službami (napr. prenos dát v rámci procesu elektronického spracovania údajov, prenos telefónnych hovorov, a neskôr aj služby ISDN). Projekt počítal so zabezpečovaním systémovej integrácie, ako aj väčšiny realizačných prác v rámci projektu vlastnými kapacitami NBS.

Návrh topológie siete NBS ovplyvnilo niekoľko faktorov. Vzhľadom na geografickú polohu miest, v ktorých boli zriadené pracoviská NBS, a na integráciu uvažovanej škály komunikačných služieb (dáta - hlas - video) bolo výhodné aplikovať pri návrhu topológie siete filozofiu založenú na využití vysokorýchlostného „backbone". Efektívnosť využitia prenosového pásma „backbone" je veľmi vysoká predovšetkým z dôvodu možnosti zdieľania prenosovej kapacity viacerými službami.

Rovnako dôležitým faktorom bolo zohľadnenie reálnych možností získania potrebných prenajatých okruhov od Slovenských telekomunikácií. Snahou NBS tiež bolo, aby jednotlivé okruhy boli realizované takou technológiou, ktorá v prípade potreby umožní jednoduchým spôsobom modifikovať ich prenosové rýchlosti (napr. „fractional E1").

Požiadavky na spoľahlivosť, bezpečnosť, integráciu služieb a flexibilitu vyústili nakoniec do použitia zariadení IDNX (Integrated Digital Network Exchange) a linkových enkryptorov (šifrovacích zariadení) slúžiacich na spoľahlivú ochranu údajov prenášaných prostredníctvom prenajatých okruhov.

K výberu zariadení IDNX (výrobca Network Equipment Technologies, N.E.T., USA) ako technologickej platformy pre budovanie komunikačného systému NBS viedla predovšetkým ich dostupnosť na domácom trhu (existencia dvoch dodávateľov) a veľmi dobré funkčné vlastnosti pre uvažovaný spôsob nasadenia.

Zariadenia IDNX, ktoré výrobca klasifikuje ako „Communication Resource Managers" (CRM), umožňujú v rámci fyzickej štruktúry siete vytvárať pevné alebo udalosťami aktivované spojenia. Na pripojenie koncových zariadení sú k dispozícii prakticky všetky typy štandardných digitálnych rozhraní a prenosovú rýchlosť jednotlivých virtuálnych okruhov (spojení) je možné ľubovoľne konfigurovať.

V prípade IDNX ide o modulárne zariadenia, ktorých samotná konštrukcia zohľadňuje aj prípadné zvýšené požiadavky na prevádzkovú spoľahlivosť, tým že umožňuje viacnásobne zálohovať kritické (resp. všetky) časti systému („hot spare", „hot swapable"). Skutočnosť, že pre exponované uzly siete je možné používať zariadenia rovnakého typu aj pri zvýšených požiadavkách na spoľahlivosť, výrazne zjednodušuje celkový návrh a neskôr aj údržbu siete.

Za jednu z najpodstatnejších výhod použitia technológie IDNX možno považovať priamu integráciu služieb označovaných ako „value added" v týchto zariadeniach. Na platforme IDNX je implementovaná technológia Frame Relay, ďalej technológia ISDN, „voice-proccessing" a technológia umožňujúca implementovať paketové siete (napr. siete, ktoré sú schopné prenášať okrem iného protokoly používané v sieťach LAN).

Technológia Frame Relay zohráva v riešení systému dátovej komunikácie NBS kľúčovú úlohu. Umožňuje efektívne realizovať vzájomné prepojenie všetkých lokálnych počítačových sietí (LAN, Local Area Network) inštalovaných v NBS. Možnosť definovať pre prepojenie každej dvojice sietí LAN tzv. „virtuálny okruh" (PVC, Permanent Virtual Circuit) značne sprehľadňuje systém dátovej komunikácie, pretože umožňuje realizovať prepojenie všetkých sietí v podstate

Realizačný tím projektu „Privátna komunikačná sieť NBS": Ing. Ľubomír Glasnák, Ing. Peter Kirschner, Robert Vician, Miloslav Kráľ, Ing. Jaroslav Zacko, Ing. Peter Halgaš, Ing. Roman Zsíros, Ing. Roman Valo

spôsobom „peer-to-peer". Zároveň je Frame Relay najefektívnejšia v súčasnosti dostupná technológia pre tzv. rozľahlé dátové siete (WAN, Wide Area Network). Dátová sieť Frame Relay predstavuje v rámci komunikačného systému NBS samostatnú virtuálnu sieť s možnosťou nezávislého, logicky oddeleného riadenia a monitorovania (systém NetOpen/5000, neskôr aj FrameRelay Accountant).

Lokálne počítačové siete sú na Frame Relay sieť pripojené prostredníctvom routerov Cisco. Routery predstavujú z hľadiska administrácie samostatnú nezávislú doménu s vlastným monitorovacím a riadiacim systémom na báze SunNetManager/CiscoWorks).

Keďže rozhranie dátového komunikačného kanálu je smerom k jednotlivým lokálnym počítačovým sieťam LAN realizované prostredníctvom routerov Cisco 4000, je možné pre potreby dátovej komunikácie využívať prakticky všetky typy sieťových protokolov. Aplikačné prostredie Národnej banky Slovenska využíva z množstva existujúcich protokolov najmä protokoly SPX/IPX (používaný sieťovými operačnými systémami NOVELL NetWare) a TCP/IP (používaný pre prístup na databázové servery).

Realizácia ďalšej služby komunikačného systému NBS - prenosu telefónnych hovorov - by v podstate nebola možná bez technológie „voice-proccesssing", ktorá umožňuje v rámci sietí budovaných na báze systémov IDNX komprimovať telefónne hovory pri ich prenose cez komunikačnú sieť. Táto kompresná technológia redukuje požiadavky na šírku prenosového pásma z pôvodných 64 kbit/s (štandardná PCM modulácia) na 8 kbit/s. To umožňuje využívať komunikačný systém NBS okrem prenosu dát aj na prenos telefónnych hovorov medzi pobočkovými ústredňami inštalovanými na jednotlivých pracoviskách NBS (ústredie, pobočky, expozitúry) aj pri obmedzenej šírke pásma okruhov prenajatých od Slovenských telekomunikácií, čiže je možné využívať okruhy už od 64 kbit/s.

Integrovaný komunikačný systém bol v Národnej banke Slovenska implementovaný v polovici roku 1994. Implementačná fáza trvala približne dva mesiace a podieľalo sa na nej osem pracovníkov NBS. V tomto období bola vykonaná inštalácia IDNX v 18 uzloch siete spolu s „oživením" komunikačnej siete zabezpečujúcej prepojenie lokálnych počítačových sietí, ktoré sú inštalované na všetkých pracoviskách banky jednotným spôsobom.

Časť komunikačného systému, ktorá slúži na prenos telefónnych hovorov, je implementovaná postupne. V súčasnosti je v prevádzke časť zabezpečujúca prepojenie pobočkových telefónnych ústrední Alcatel inštalovaných v objektoch Národnej banky Slovenska v Bratislave. Zavedenie tejto služby v rámci celej štruktúry banky je pripravované na obdobie prvej polovice roku 1995.

Ochrana údajov - komplexné riešenie

Formulácia požiadaviek v oblasti ochrany údajov je v NBS zameraná nielen na ochranu údajov pred stratou (zničením), ale na ich komplexnú ochranu pred akýmkoľvek neautorizovaným prístupom, resp. manipuláciou. Na formulovanie týchto požiadaviek má značný vplyv aj charakter klientely, ktorej NBS poskytuje svoje služby (jedným z klientov NBS je napríklad Ministerstvo financií SR).

Preto bolo mimoriadne dôležité, že NBS hneď od začiatku uplatnila progresívny prístup k riešeniu tejto problematiky. Etablovali sa riešenia, ktoré umožňujú reálne eliminovať bezpečnostné riziká súvisiace napr. s používaním počítačovej siete, a nielen vytvárať ilúziu bezpečnosti založenú na obligátnom „Enter your password:".

Jedným zo základných prvkov ochrany elektronicky spracovávaných údajov v NBS je technológia použitá na budovanie lokálnych počítačových sietí. Na tejto úrovni je aplikovaná architektúra tzv. „privátneho ethernetu". Stavebnými prvkami tejto architektúry je v NBS štruktúrovaná kabeláž typu UTP (Unshielded Twisted Pair) a koncentrátory LinkBuilder 3GH (výrobca 3COM, USA), ktoré umožňujú v rámci lokálnej počítačovej siete na úrovni tzv. „MAC-vrstvy" (MAC adresa - fyzická adresa sieťového adaptéra) vytvárať výlučne dvojbodové relácie obvykle medzi pracovnou stanicou a serverom, vo všeobecnosti však medzi ľubovoľnými dvoma uzlami siete LAN. Architektúra „privátneho ethernetu" tak umožňuje efektívne chrániť údaje prenášané prostredníctvom lokálnej počítačovej siete, pretože z veľkej časti eliminuje možnosť ich zachytenia inými „záujemcami". V tomto prípade nie sú dátové pakety vysielané účastníkmi relácie dostupné na žiadnom inom porte koncentrátora okrem tých, prostredníctvom ktorých sú na koncentrátor pripojení samotní účastníci relácie. Každý používateľ siete je na koncentrátor pripojený prostredníctvom vlastného fyzického vedenia, ako si to vyžaduje štandard 10BaseT.

Koncentrátory LinkBuilder 3GH zabezpečujú izoláciu jednotlivých relácií v rámci siete prostredníctvom mechanizmov „bridge" alebo „switch". V oboch prípadoch je možné individuálne pre každý port koncentrátora definovať podmienky filtrácie paketov, a tým presne nadiť prístup jednotlivých používateľov k sieťovým zdrojom identifikovaným už spomenutou „MAC-adresou".

Z hľadiska bezpečnostných rizík je jedným z najexponovanejších systémov v NBS jej komunikačná sieť. Preto boli na ochranu tohto systému aplikované opatrenia, ktorých účelom bola úplná logická izolácia systému od telekomunikačného prostredia poskytovateľa, resp. poskytovateľov prenosových služieb. Táto izolácia komunikačnej siete NBS je zabezpečená použitím enkryptorov, ktorými je chránený každý prenajatý okruh, ktorý NBS využíva, resp. bude využívať. Takéto opatrenia reálne vylučujú „prienik" cudzieho subjektu do siete NBS.

Výhodou takéhoto riešenia je jeho absolútna transparentnosť pre všetky vyššie vrstvy sieťovej architektúry. To je v konečnom dôsledku ďalším prvkom bezpečnostnej stratégie týkajúcej sa ochrany informácií, pretože takto je možné rozšíriť spektrum chránených služieb v rámci komunikačnej siete NBS okrem služieb prenosu údajov aj na služby prenosu telefónnych hovorov, resp. obrazových informácií.

Z viacerých dôvodov bol repertoár ochrany elektronicky spracovávaných údajov doplnený o bezpečnostné mechanizmy implementované na aplikačnej úrovni. Nejedná sa len o obvyklú identifikáciu používateľa v rámci príslušného aplikačného systému, ale aj o mechanizmy slúžiace na zabezpečenie dôvernosti údajov napr. ich zašifrovaním. Prakticky sa tento prvok ochrany údajov v NBS uplatnil implementáciou systému Lotus Notes. Ide o systém, ktorý integruje funkcie tzv. „document managementu" a elektronickej pošty. Navyše je doplnený o systém šifrovania s verejným kľúčom založený na algoritme RSA (Rivest-Shamir-Adlemanov algoritmus, M.I.T. 1977). V rámci systému Lotus Notes je možné zabezpečiť zašifrovanie obsahu jednotlivých dokumentov pred ich odoslaním do siete, ako aj uchovávanie dokumentov v zašifrovanej forme. Taktiež je možné použiť „elektronický podpis" na spoľahlivú autentifikáciu pôvodu dokumentov (napr. správ odosielaných v rámci elektronickej pošty).

Rovnakým spôsobom sú koncipované aj ďalšie aplikačné systémy, ktoré majú byť v NBS nasadené na spracovanie, resp. uchovávanie senzitívnych údajov.

V súvislosti s riešením problematiky integrovania externých služieb, resp. účelového prepojenia NBS so systémami iných organizácií, bola v NBS detailne rozpracovaná aj problematika tzv. „firewall gateway". V súčasnosti sú v NBS nasadené „firewall gateway" umožňujúce na strane aplikačných systémov využívať protokoly TCP/IP.

Uvedené riešenie umožňuje v súčasnosti Národnej banke Slovenska konsolidovať v rámci jedinej prenosovej siete všetky používané komunikačné služby. Spôsob riešenia ochrany údajov pri ich prenose cez sieť umožňuje bez rizika využívať túto sieť na prenos údajov akéhokoľvek druhu. Vzhľadom na možnosť zvyšovať kapacitu používaných telekomunikačných okruhov podľa potreby, bude v budúcnosti možné bez väčších problémov využiť vybudovanú komunikačnú sieť aj na implementáciu širokopásmových komunikačných služieb, napr. prenos video-informácií.

Komunikačná sieť Národnej banky Slovenska

ČESKOSLOVENSKÁ OBCHODNÁ BANKA, A.S.

30 ROKOV

DYNAMIKA - SPOĽAHLIVOSŤ - ETIKA

Československá obchodná banka, a. s., (ČSOB) bola založená v roku 1965 ako monopolná banka pre zahraničný platobný styk a zahraničné bankové transakcie bývalej federácie. Toto postavenie banky malo niekoľko kladných dôsledkov na jej terajšie pôsobenie. ČSOB patrí dnes k významným bankám, ktoré sa etablovali v Slovenskej republike. Tento rok si pripomíname 30. výročie od jej založenia. V rozhovore s Doc. Ing. Jozefom Šalakom, CSc., členom predstavenstva ČSOB, a. s., a vrchným riaditeľom jej Zahraničnej pobočky v SR sme pri príležitosti tohto významného jubilea načrel do minulosti, prítomnosti i budúcich zámerov banky.

V existencii banky je nesporne veľa medzníkov, ktoré ovplyvnili jej terajšie predné postavenie v sieti českých i slovenských bánk. História ČSOB sa odvíja od roku 1965, keď vznikla vyčlenením zo zahraničného odboru vtedajšej Štátnej banky československej (ŠBČS) so zámerom zabezpečovať predovšetkým zahraničný platobný styk. Na Slovensku začala ČSOB činnosť 1. 7. 1968 vytvorením bratislavskej pobočky. Aké boli tie ďalšie medzníky?

• Historickým medzníkom bolo nepochybne rozdelenie Českej a Slovenskej federatívnej republiky. Vrcholový manažment si uvedomil nevyhnutnosť udržať banku ako celok vzhľadom na to, že meno dobre fungujúcej a vo svete známej banky by sa mohlo v prípade jej rozdelenia výrazne oslabiť. Treba poznamenať, že túto skutočnosť si uvedomili i politickí predstavitelia oboch republík a potvrdili názor manažérov ČSOB, že najväčší prínos pre ekonomiky oboch republík zabezpečí jednotná banka so svojím pôvodným obchodným menom, celkovým kapitálom a svojou medzinárodnou poziciou.

Po rozdelení ČSFR sa vytvorila na Slovensku Zahraničná pobočka ČSOB (ZP ČSOB) s uzavretým účtovným a devízovým okruhom (vypracúva samostatné bilancie, platí dane do štátneho rozpočtu SR, podlieha regulácii Národnej banky Slovenska (NBS), zabezpečuje korunovú a devízovú likviditu a uzatvára zmluvné vzťahy so zahraničnými bankami). Tieto činnosti a úlohy pobočkovej siete na Slovensku koordinuje riaditeľstvo ZP ČSOB.

Chcel by som tiež uviesť, že ku koncu roka 1992 sa uskutočnila prvá etapa finančnej konsolidácie, ktorá zahŕňala riešenie záväzkov za inkaso a splatenie aktív a pasív štátnej povahy. V druhej etape v roku 1993 bol navŕšený základný kapitál z 1,050 mld. na 5,105 mld.Čk, ako i vytvorené rezervy na nekvalitné úvery poskytnuté v období centrálne plánovaného hospodárstva. Súčasťou druhej etapy konsolidácie boli aj dohody s vládami SR a ČR, na základe ktorých prevzali obe vlády zodpovednosť za direktívne rozhodnutia vlády ČSFR uskutočnené najneskôr do konca roka 1990 a na základe ktorých ČSOB financovala zo zahraničných zdrojov niektoré domáce projekty. Po navŕšení základného kapitálu sú hlavnými akcionármi NBS, ČNB, MF ČR, FNM ČR a ďalšie samostatné subjekty z Českej republiky i Slovenskej republiky. Slovenskí akcionári vlastnia 25,79 % a v ČR 74,21 %.

ČSOB v súčasnosti pôsobí v ČR a SR, má svoje reprezentácie vo Frankfurte nad Mohanom, Paríži, Chicagu, Moskve a Londýne.

ČSOB má ambície stať sa stredoeurópskou bankou. Vychovala si kvalitných odborníkov s dobrými medzinárodnými skúsenosťami, čo sa prejavilo napríklad i pri riešení obchodných vzťahov súvisiacich ešte s rozpadom ČSFR...

• Túto problematiku pracovne označujeme ako „default". Ide vlastne o právo veriteľa pri zmene akýchkoľvek podmienok obchodnej zmluvy na strane dlžníka uplatniť si požiadavku na predčasné splatenie dlžôb. O čo vlastne išlo? ČSOB bola zo svojho postavenia veľmi úzko spojená so štátom a plnila funkciu agenta vlády. Pre potreby vykrývania platobnej bilancie ČSFR obstarávala prostriedky na medzinárodnom finančnom trhu v prospech vlády, ale svojím menom. Práve táto skutočnosť má ešte dôsledky. Ku koncu federácie, v decembri 31. 12. 1992 ČSOB mala ešte značné pôžičky v tvrdých menách. V každej obchodnej medzinárodnej zmluve, ako sme už spomenuli, je doložka „default clause". Bol to pre nás veľmi vážny problém.

Keby sa po rozpade federácie pripustilo, aby boli výrazným spôsobom uplatnené požiadavky zahraničných bánk na predčasné splatenie dlžôb, tak by to

mohlo veľmi vážne ohroziť devízovú pozíciu nielen SR, ale aj ČR. To bol jeden z vážnych dôvodov, ktorý akceptovali politické reprezentácie v kontinuite bez spochybnenia svojich záväzkov voči zahraničným veriteľom. Samozrejme, dôvodov bolo viac.

V tejto súvislosti treba uviesť, že meno ČSOB je výlučne obchodným názvom firmy a nemá žiadnu politickú súvislosť. Rovnako treba oceniť, že skupina špecialistov, osobitne zriadená v ČSOB na tento účel, v úzkej spolupráci s poverenými zástupcami kompetentných orgánov a ďalšími zúčastnenými stranami udržala túto výnimočnú situáciu pod kontrolou, dôsledne ju riešila a úspešne zvládla. Opäť však zdôrazňujem, že by to nebolo možné dosiahnuť bez vôle politických reprezentácií oboch štátov, ktorá vyústila v uvedomenie si spoločnej a neoddeliteľnej zodpovednosti za riešenie vyššie spomenutej situácie. Banka nepripustila žiadny „default". Zabránili sme nárazovým požiadavkám na devízové rezervy oboch republík, najmä v roku 1993 a začiatkom roku 1994. Úspešné zavŕšenie tejto záležitosti, ako aj celkové výsledky, ktoré ČSOB dosiahla v roku 1994, sú podľa môjho názoru tiež ďalším dôkazom správnosti konsolidácie ČSOB za účasti oboch štátov a nevyhnutnosti zachovania jej integrity.

Hovorili ste, pán vrchný riaditeľ, o stabilizácii devízových rezerv oboch republík v uplynulých dvoch rokoch práve vďaka dôslednému postoju ČSOB i po rozpade federácie. Činnosť banky, správnosť jej finančno-obchodných krokov v riešení mnohých obchodných situácií potvrdili jej nezastupiteľnosť tak v ČR, ako aj v SR...

• ČSOB pôsobí na území Slovenskej republiky na základe rozhodnutia NBS ako Československá obchodná banka, a. s., Zahraničná pobočka v SR. Chcel by som pripomenúť, že štvrtinu akcií ČSOB vlastnia slovenskí akcionári, najviac akcií má NBS, ktorá má zastúpenie aj vo vrcholových orgánoch ČSOB. Konali sme a konáme v prospech oboch republík, v záujme akcionárov banky. Nevidíme v súčasnosti dôvod na zmenu obchodného názvu banky, za čo sa prihovára i samotná akceptácia ČSOB v zahraničí.

Uznávame nástup slovenských a českých bánk, ktoré sa postupne etablujú na medzinárodných trhoch, čo je prirodzený vývoj. I napriek tomu sme napríklad podstatnú časť roku 1993 obhospodarovali takmer 70 % devízových transakcií SR. Zároveň si treba uvedomiť, že mnohé veľké a významné podniky v SR boli postavené vďaka devízovým úverom ČSOB. Za iné komerčné slovenské banky sme prevzali záruky do zahraničia, pričom objem platných záruk ešte dnes predstavuje čiastku 8 mld. Sk. Nemenej dôležitý je fakt, že podľa príslušných opatrení NBS má komerčná banka určité obmedzenie vo finančnej angažovanosti. Napríklad na jedného nebankového klienta môže byť angažovaná banka maximálne do výšky 25 % vlastného kapitálu a kapitálových rezerv. Vlastný kapitál a kapitálové rezervy má ČSOB po valnom zhromaždení k 22. 5. 1995 12 mld. českých korún, t. j. asi 14 mld. Sk. Takže pôsobenie ČSOB v SR umožňuje banke finančnú angažovanosť až do výšky 3 mld. Sk pre jednotlivého klienta. A keďže ide spravidla o veľkých klientov s výrazným podielom na zahraničnom obchode, máme možnosť výrazne podporovať zahraničný obchod a rozvoj veľkých slovenských podnikov, ktoré malé banky nemôžu uspokojiť. Môžu to byť napr. železiarne, podniky chemického priemyslu, podniky zahraničného obchodu, ktokoľvek, kto s nami spolupracuje.

Z hľadiska pôsobenia ČSOB na Slovensku i v Česku ako jednotnej nedeliteľnej banky treba brať teda do úvahy aj jej akcionársku štruktúru. Nedá mi nespomenúť, že na poslednom valnom zhromaždení boli výrazne hodnotené aj výsledky Zahraničnej pobočky ČSOB v SR, aj stabilizácia a rozvoj ekonomiky SR.

Pôvodné členenie hlavných akcionárov do konca roku 1993 bolo také, že 50,5 % vlastnila ČSOB a 49,5 % vlastnili najmä podniky zahraničného obchodu, alebo výrobné podniky s výrazným podielom exportu. Po konsolidácii banky v roku 1993 došlo k zmene v štruktúre akcionárov. Podiel vládnych orgánov sa zvýšil na 88 %. Tento problém treba vidieť z hľadiska vládnych záujmov na stabilizácii banky, pretože si uvedomujú jej spoluzodpovednosť za obhospodarovanie veľmi širokého okruhu medzinárodných vládnych transakcií, ktoré súvisia s vládnymi rozhodnutiami.

To však považujeme za prechodný jav a v budúcnosti by sme mali pôsobiť ako významná stredoeurópska banka s celosvetovými kontaktmi, avšak s výrazným podielom privátnych akcionárov. Prepokladáme, že v priebehu niekoľkých rokov sa budeme približovať tomuto cieľu, už aj z hľadiska prípravy vstupu ČR a SR do Európskej únie (EÚ), kde by sme mali vstupovať ako banka postavená v podstatnej miere na súkromnom kapitáli a ako nezávislá banka, posobiaca na komerčných princípoch.

Rád by som zdôraznil, že ČSOB chce byť, ako to i prezentuje, bankou európskou, nie jedna z množstva malých českých či slovenských bánk.

Nezabúdajme, že zmluvné záväzky zabezpečuje ČSOB pre oba štáty (ČR a SR) do roku 2000. Ako vidíte ďalšie pôsobenie zahraničnej pobočky v SR, keď nie je tajomstvom, že ČSOB si kladie perspektívny cieľ - privatizáciu?

• Pohľad zahraničných partnerov ČSOB i náš na ďalší vývoj banky je nasledovný: z hľadiska výšky kapitálu a kapitálových rezerv sme banka na naše domáce pomery veľká, ale aj napriek tomu sa považujeme za menšiu stredoeurópsku banku s veľmi dobrým ratingom, a myslím si, že pri vstupe do EÚ budeme vystavení veľkej konkurencii, že by sme ako samostatná banka s relatívne malým kapitálom neobstáli.

Preto už teraz musíme hľadať strategického partnera a pripravovať sa na pôsobenie v nových podmienkach silnej konkurencie v EÚ. Táto myšlienka je zaujímavá aj z hľadiska názoru orgánov, ktoré sa zaoberajú otázkou, aká má byť budúca štruktúra slovenských bánk, čo je podstatné a čo nepodstatné v rozvoji bankovej štruktúry Slovenska.

Myslím si, že vytvárať silné a zdravé banky je hlavným kritériom pre tento rozvoj. Je samozrejmé, že ich môžu dopĺňať banky iného charakteru, s lokálnym významom, ale základné parametre slovenskej ekonomiky musia obsluhovať banky zdravé, silné a schopné konkurencie.

Strategického partnera chápeme z hľadiska privatizácie a pre budúcu spoluprácu s väčšími inštitúciami práve kvôli konkurenčnej schopnosti.

Pre privatizáciu by to mali byť také finančné inštitúcie, ktoré by nekonkurovali obchodným záujmom ČSOB a v podstate by mali záujem na umiestnení kapitálu do dobrej banky a na výnosnosti, nechali by manažment banky pôsobiť na konkurenčných princípoch. Nemali by to byť teda banky, ktoré by chceli obmedziť činnosť ČSOB.

To isté kritérium uplatňujeme na posilnenie našej finančnej stability a konkurenčnej schopnosti v rámci EÚ. Možno to bude veľká poisťovacia spoločnosť v Anglicku, Nemecku alebo Francúzsku. Opäť však zdôrazňujem, že by to nemala byť banka konkurenčná, ktorej by sme mali byť príveskom. Chceme si udržať kontinu-

itu, stabilitu a nezávislosť, ale chceme sa posilniť týmto strategickým partnerom.

Na zabezpečenie rozsiahlych medzinárodných kontaktov je potrebná i sieť zahraničných reprezentácií. Aké sú aktivity banky v tejto oblasti?

• ČSOB má reprezentáciu vo Francúzsku, USA, Rusku, Nemecku, Veľkej Británii. Zrušili sme niektoré reprezentácie v Indii, v Afrike a v bývalej Juhoslávii. Plánujeme však otvoriť nové, napr. v severnom Taliansku, Rakúsku, severských štátoch a nevylučujeme ani iné oblasti, napr. niektoré ázijské štáty bývalého ZSSR.

Jediným kritériom sú komerčné hľadiská. Sme komerčná banka a záujmy akcionárov musíme chrániť na komerčných princípoch. Vtedy najlepšie slúžime. Máme veľa bánk, s ktorými veľmi dôverne spolupracujeme, avšak ako konzervatívna banka sme aj veľmi opatrní. Na dobrom mene banky nám záleží viac, ako na možných súčasných čiastkových výhodách. Vieme pokryť transakcie v ktorejkoľvek časti sveta, vybrať pre spoluprácu banku, o ktorej vieme, že je spoľahlivá, ktorej dôverujeme a poznáme ju.

Ako som už spomenul, ČSOB ZP má veľmi významný podiel na devízových operáciách a na financovaní zahraničného obchodu v SR.

Priemerný mesačný obrat devízových príjmov a platieb realizovaných pre slovenské podnikateľské subjekty sa pohybuje na úrovni 17 mld. devízových korún. Banka vykonáva depozitára pre investičné fondy, zahraničných investorov a veľké banky. Okrem úverovania zahraničných obchodných transakcií, dovozu strategických surovín a technologických zariadení, poskytujeme služby trom štvrtinám všetkých na Slovensku registrovaných zahraničných ivestorov. Chcem preto poznamenať, že značný počet kvalitných korešpondenčných bánk, znalosť bankového sektora, akceptovanie a uznanie banky doma i v zahraničí dáva predpoklad na priaznivé prijímanie slovenských klientov banky na medzinárodnom finančnom a obchodnom trhu.

Naša banka má významnú a vyhranenú klientelu. Určil to historický vývin, že to boli hlavne podniky zahraničného obchodu. Túto sieť rozširujeme, máme však strategických klientov, ktorých považujeme za veľmi kvalitných, ktorí majú veľmi dobré medzinárodné skúsenosti z obchodných rokovaní a vysoké nároky, ktoré naša banka dokáže splniť. Tieto dlhodobé vzťahy si veľmi vážime.

Aká je sieť pobočiek ČSOB na Slovensku?

• Rozvoj pobočkovej siete zdedila banka veľmi nerozvinutú, lebo sme obhospodarovali všetky podniky zahraničného obchodu a tie boli centralizované. V nových podmienkach musíme veľmi rýchlo vytvoriť pobočkovú sieť, robíme to v obidvoch republikách.

V SR sme za posledné 2 roky v tejto oblasti rozvinuli veľmi širokú a iniciatívnu činnosť. Kúpili sme a rekonštruujeme budovu v Prešove, v Košiciach kde bude hlavná pobočka, rekonštruujeme a otvárame pobočku v septembri tohto roku v Poprade, v Liptovskom Mikuláši sme rokovali s magistrátom mesta o odkúpení pozemku, zriadime ešte tento rok pobočku v Púchove, plánujeme pobočku v Trenčíne, tiež sme kúpili a rekonštruujeme budovu v Banskej Bystrici, pobočku plánujeme aj v Nitre. V investičnej oblasti si kladieme veľké úlohy, chceme ešte pokryť južné Slovensko, najmä Jelšavu, Komárno a Rimavskú Sobotu. Ako vidíte, banka má rozsiahle investície na Slovensku a má v Slovenskej republike trvalé záujmy.

Je známe, že ČSOB má dobré skúsenosti so získavaním medzinárodných transakcií...

• Môžem potvrdiť, že ČSOB ako prvá stredoeurópska banka emitovala dlhopisy za 75 mil. USD prostredníctvom Sumitomo Bank za najlepších podmienok, aké kedykoľvek predtým a ktorákoľvek stredoeurópska banka dosiahla. Tým sme vlastne otvorili bránu aj pre ďalšie banky stredoeurópskeho regiónu. Nasledovala nás napríklad Komerční banka Praha a iné.

Rovnako, keď ČSOB vlani emitovala v ČR dlhopisy vo výške 5 mld. Čk určených najmä pre českých investorov, požiadali nás americké banky, aby sme tieto dlhopisy rozšírili aj na americký kontinent. Dobré skúsenosti máme tiež s pravidelným emitovaním depozitných certifikátov v SR. Napríklad v decembri roku 1994 sme emitovali 750 mil. Sk a celá emisia bola predaná za dva týždne a bola veľmi žiadaná. V máji t. r. sme obnovili depozitné certifikáty za prísnejších podmienok a nižšie úrokové sadzby. Môžem konštatovať, že predaj ide veľmi rýchlo a kvalitne, preto na jeseň pripravujeme emisiu dlhodobých trojročných dlhopisov vo výške 2,5 mld. Sk. Podľa predbežného prieskumu i zahraničných investorov sme presvedčení, že budú v krátkej dobe umiestnené. Ako vyplýva i z nášho rozhovoru, môžem potvrdiť, že ČSOB plní svoje obchodné zámery, budeme sa i naďalej snažiť o to, aby klienti našej banky vnímali ČSOB ako dynamickú, zdravú a všeobecne prospešnú firmu.

Prestížne ocenenie Euromarket Award, ktoré udelilo banke Stredisko pre výskum európskeho trhu v Bruseli, je tiež výrazom ocenenia kvality práce a schopnosti ČSOB presadiť sa na trhu krajín Európskeho spoločenstva, ako aj za dlhoročnú spoluprácu s jej finančnými inštitúciami.

Zhovárala sa:
Mgr. Soňa Babincová

Časť priestorov zrekonštruovaného niekdajšieho remeselnícko - obchodníckeho meštianskeho domu na Michalskej ulici v Bratislave, kde sídli ČSOB, a. s., Zahraničná pobočka v SR.

KLASIFIKÁCIA POISTENÍ

Doc. Ing. Viktória Čejková, CSc.
Ekonomická univerzita Bratislava

Delenie poistení podľa určitých diferenčných znakov patrí medzi základné teoretické a ekonomické otázky poisťovníctva. Klasifikácia poistení má nielen teoretický, ale aj praktický význam. V poisťovacej praxi má význam najmä z hľadiska:

a) spôsobu tvorby rezerv,
b) predmetu poistenia,
c) určenia výšky poistných sadzieb a vyhodnotenia ekonomiky jednotlivých poistných odvetví, poistných druhov a poistných typov,
d) potrieb štatistiky a medzinárodného porovnávania,
e) tvorby všeobecných poistných podmienok.

Poisťovne ponúkajú a poskytujú poistenému výber rôznych poistných druhov a typov. Ich počet sa v priebehu historického vývoja veľmi rozšíril. Preto v súčasnosti nie je možné urobiť celkový výpočet všetkých poistných druhov. Nie je zatiaľ vytvorená žiadna systémová, pojmová a legislatívna kategorizácia pre členenie poistení na poistné odvetvia, poistné druhy a poistné typy.

Vo vyspelých ekonomikách s rozvinutým poisťovníctvom sa viedli dlhodobé diskusie o tom, podľa akého kritéria sa majú klasifikovať jednotlivé poistenia. V prvých rokoch 20. storočia boli tieto diskusie napríklad v Nemecku, vo Francúzsku, v Anglicku a USA. Názory ekonómov na klasifikáciu a triedenie poistení nie sú doteraz jednotné.

Snahu o vstup našich poisťovní do európskeho poisťovníctva sprevádza nutnosť prispôsobiť sa právnymi normami a klasifikáciou poistení normám štátov Európskej únie. Táto snaha je prirodzená a treba ju podporiť. Jednotný európsky trh je charakterizovaný veľkým pohybom kapitálu, podnikania a pracovnej sily. To je možné len vtedy, keď sú v ekonomikách EU zjednotené podmienky na takýto pohyb. Niektoré problémy a otázky poisťovníctva a v nich aj klasifikácia poistení patria podľa môjho názoru medzi takéto javy. Pred vstupom do EU bude potrebné ich upraviť a zjednotiť.

Poisťovanie a klasifikácia poistení

Poisťovaciu činnosť a poistnú politiku v podmienkach Slovenska uskutočňujú poisťovne a zaisťovne podľa Zákona SNR č. 24/1991 Zb. o poisťovníctve, v znení zákona č. 25/1992 Zb. a ďalších úprav tohto zákona. Predmetom podnikania v poisťovníctve je poisťovacia a zaisťovacia činnosť a ďalšie činnosti, ktoré s nimi súvisia (napr. zábranná činnosť).

Teoreticky možno povedať, že každé riziko, každý predmet a záujem sa môže poistiť a záujem o poistenie dáva nielen existencia rizika, ale aj cena poistnej ochrany. V praxi však musia riziká, ktoré sa majú poistiť, spĺňať určité poistno-technické kritériá.

Poisťovne realizujú pri svojej poisťovacej činnosti množstvo poistení, ktoré je potrebné rozdeľovať, triediť a klasifikovať podľa rôznych kritérií.

Základná klasifikácia poistení

Klasifikácia a triedenie poistení umožňuje ľahšiu orientáciu v poistných produktoch, v jednotlivých poisteniach, poistných odvetviach, poistných druhoch a poistných typoch.

V základnej klasifikácii poistení rozoznávame:

a) formy poistenia,
b) poistné odvetvia,
c) poistné druhy,
d) poistné typy.

Formy poistenia vyjadrujú spôsob vzniku poistenia. Poistenie sa vykonáva niekoľkými formami:

- zmluvné, dobrovoľné a povinné poistenie,
- zákonné poistenie.

Pri zmluvnom (dobrovoľnom) poistení vzniká poistný vzťah dobrovoľne, na základe vlastného prejavu vôle určitého subjektu zabezpečiť sa poistením. Poistný vzťah medzi poisteným a poisťovňou vzniká uzavretím poistnej zmluvy (v krátkodobých poisteniach môžu vznikať aj bez uzavretia poistnej zmluvy).

Pre poisťovňu vzniká:

- právo na poistné,
- povinnosť poistenia spravovať a poskytovať poistné plnenie v prípade vzniku poistnej udalosti.

Pre poisteného vzniká:

- právo na poistné plnenie v prípade poistnej udalosti, ktorú v stanovenom termíne ohlási poisťovni,
- povinnosť platiť poistné v dohodnutých splátkach,
- oznámiť poisťovni všetky dôležité skutočnosti, ktoré majú vplyv na priebeh poistenia a jeho prevádzku.

Zákonodarca má záujem, aby niektoré riziká boli poistené bez ohľadu na to, či to subjekty poistenia chcú alebo nie. Ide o prípady rizika s možnosťou vzniku aj vysokých škôd, kde sa obyčajne poistením chráni ten, ktorý na vznik rizika, resp. jeho následkov nemá žiadny vplyv. Takto sa ustanovujú zmluvné - povinné a zákonné poistenia.

Vznik zmluvného - povinného poistenia je daný právnym predpisom, ktorý určuje, v ktorých činnostiach je podnikateľský subjekt alebo občan povinný uzatvoriť s poisťovňou poistnú zmluvu. Ak nie je poistná zmluva na stanovené riziká uzatvorená, príslušný orgán nepovoľí výkon tejto činnosti. Poistenie je zamerané na zodpovednosť za škody, ktoré takouto činnosťou môžu vzniknúť. Ide najmä o výkon poľovníckej činnosti, prevádzku leteckej civilnej dopravy a podobne. Rozvojom trhového hospodárstva sa táto forma rozširuje aj na ďalšie skupiny činností, ako je napríklad činnosť lekárov, auditorov, daňových poradcov, licenčných zástupcov, zverolekárov a iné.

Pri zákonnom poistení vzniká poistný vzťah na základe právneho predpisu a poistná zmluva sa neuzatvára. Právny predpis určuje všetky náležitosti poistného vzťahu vrátane pois-

ťovne, ktorá poistenie vykonáva, výšku poistného, poistné podmienky a iné.

Klasickým príkladom zákonného poistenia v Slovenskej republike je zákonné poistenie zodpovednosti za škody spôsobené prevádzkou motorového vozidla. V modernom hospodárstve sa od tejto formy poistenia ustupuje, pretože ide o príkazovú formu, ktorá obmedzuje rozhodovanie poisteného aj poisťovateľa. Z tohto dôvodu sa zákonné poistenia pretransformovávajú na zmluvné povinné poistenia.

Poistné odvetvia tvoria samostatné skupiny poistení, ktoré sa členia podľa niekoľkých hľadísk. Jedným z nich je spôsob tvorby rezerv. Podľa tohto členenia poznáme poistenia:

- rizikové,
- rezervotvorné.

Rizikové poistenie je také, v ktorom poisťovateľ nevie jednoznačne, či poistná udalosť vznikne alebo nevznikne, a teda či bude poskytovať poistné plnenie a v akej výške. Ide o všetky poistenia majetku, zodpovednosti za škody a úrazy. Poistná rezerva sa stanovuje podľa rozsahu poistného rizika a pravdepodobnosti vzniku poistných udalostí a rozsahu nimi spôsobených škôd.

Rezervotvorné poistenie je také, v ktorom sa vytvára poistná rezerva na poistné udalosti, ktoré jednoznačne v budúcnosti vzniknú. Ide o poistenie osôb (životné, dôchodkové), kde sa vyplatí poistné plnenie pri dožití sa konca poistného obdobia alebo pri úmrtí počas platnosti poistenia.

Iným hľadiskom triedenia poistných odvetví môže byť predmet poistenia, podľa ktorého rozoznávame:

- poistenie majetku,
- poistenie zodpovednosti za škody,
- poistenie osôb.

Jednotlivé poistné odvetvia sa členia na poistné druhy a poistné typy.

Poistné druhy sú samostatné skupiny poistení daného poistného odvetvia. Ich členenie sa vykonáva podľa rovnorodých skupín poistených subjektov a rovnakých alebo príbuzných rizík. Napríklad v poistení majetku ide o poistenie budov, motorových vozidiel, domácností atď. V poistení osôb ide o poistenie úrazu, života, dôchodkové poistenie a iné.

Príklady členenia poistení, ako aj vzťahy medzi poistnými odvetviami, poistnými druhmi a poistnými typmi sú uvedené v schémach č. 1 a 2, podľa súčasnej poisťovacej praxe v slovenských poisťovniach.

Charakteristika poistných odvetví

Poistné odvetvia, poistné druhy a typy možno ďalej členiť podľa niekoľkých hľadísk. Pri poistných odvetviach je obvyklé členenie na:

a) poistenie majetku,
b) poistenie zodpovednosti za škody,
c) poistenie osôb.

POISTENIE MAJETKU

Poistenie majetku sa špecializuje na poisťovanie škôd, ktoré môžu vzniknúť na majetku fyzických alebo právnických osôb. Toto poistenie sa člení na poistenie vecí (hnuteľných a nehnuteľných) a na poistenie záujmov (pohľadávok, úverov, zisku a pod.).

Súčasné druhy majetkového poistenia sa vyvinuli z každodenných potrieb ľudí a spoločnosti. Jednotlivé poistné druhy vznikali podľa poistných rizík (požiarne poistenie, havarijné poistenie a pod.), alebo podľa poistených majetkových predmetov alebo záujmov (poistenie zvierat, strojov, skiel, úverov a iné). Poistné druhy, ktoré obsahujú rovnaké riziká alebo rovnaké záujmy sa spájajú do poistných odvetví.

V poistení majetku možno pozorovať dve základné tendencie. Pri jednej ide o maximálnu špecializáciu poisťovacích rizík a pri druhej o zlučovanie rizík do jednej poistnej zmluvy (kombinované alebo združené poistenie). Prvý spôsob má prednosť najmä pri oceňovaní škody a výpočte

Schéma 1

Príklad členenia poistení

Formy poistenia	Poistenie zmluvné, rizikové	
Poistné odvetvie	Poistný druh	Poistný typ
Poistenie majetku	Poistenie budov	Poistenie obytných budov Poistenie rekreačných budov Poistenie garáží Poistenie ostatných budov Poistenie s pripoistením domácností
	Poistenie motorových vozidiel	Poistenie obmedzenej havárie Havarijné poistenie so spoluúčasťou Havarijné poistenie na novú cenu Poistenie vecí pri doprave
	Poistenie domácností	Poistenie na určitú poistnú sumu Poistenie s pripoistením elektromotorov Poistenie rekreačnej domácnosti
	Poistenie proti krádeži	Poistenie vecí proti krádeži vlámaním Poistenie vecí proti prostej krádeži Poistenie olúpenia posla peňazí Poistenie peňazí, cenín, šperkov a umeleckých predmetov
	Poistenie poľnohospodárskych rizík	Poistenie rastlinnej produkcie Poistenie hospodárskych zvierat

poistnej náhrady, druhý je pre poistníkov atraktívnejší, jednoduchší a lacnejší. Umožňuje znižovať režijné náklady poisťovne a v rámci jednej poistnej zmluvy zahŕňať viacero poistných rizík.

POISTENIE ZODPOVEDNOSTI ZA ŠKODY

Poistenie zodpovednosti za škody sa vzťahuje na škody spôsobené poisteným na majetku a zdraví alebo záujmoch iných osôb a organizácií (tretej osoby). Potreba zodpovednostného poistenia je daná kultúrnym a technickým rozvojom ľudstva a jeho sociálnych potrieb. Poistenie zákonnej zodpovednosti odzrkadľuje moderný vývoj práva v myšlienke, že každý, kto vykonáva činnosť, ktorou môže ohroziť osobu alebo majetok tretieho, bezpodmienečne ručí za škody vzniknuté touto činnosťou. Poistenie preberá na seba ťarchu všetkých druhov zákonných náhrad a zbavuje poisteného škody v prípade, že by preň v oblasti poistnej ochrany vyplynuli povinnosti náhrady škody. Základnou úlohou poistenia občianskej zodpovednosti je zabezpečiť majetkové ujmy poškodených občanov a organizácií, ktorým bola spôsobená škoda. To je hlavný dôvod, prečo má poistenie veľký ekonomický a osobitne sociálny význam.

Poistnou udalosťou v poistení zodpovednosti za škody je udalosť, pri ktorej vznikla škoda na majetku, zdraví a živote tretej osoby (poškodený) a za túto udalosť poistený podľa právnych noriem nesie zodpovednosť. Poistenie zodpovednosti za škody je vlastne poistenie následkov vyplývajúcich z nedokonalej činnosti ľudí.

V zodpovednostnom poistení sa predpokladá skutok,

- ktorý zapríčinil škodu tretej osobe,
- za ktorý poistená osoba nesie objektívnu zodpovednosť,
- na základe ktorého poškodený vznesie nárok voči poistenej osobe.

Prvotná škodová udalosť nastáva v cudzej majetkovej sfére (je poškodená tretia osoba) a až vznesením nároku sa vracia spätnými účinkami do majetkovej sféry poistníka. Pre výplatu poistnej náhrady poistení zodpovednosti za škody nie je rozhodujúca celková škoda vznikajúca v cudzej sfére, ale len tá časť škody, ktorá hrozí poistenému, že ju bude musieť znášať ako následok nárokov na úhradu vyplývajúcich z právnych predpisov.

Škodou sa rozumie akákoľvek ujma, ktorá postihne majetok, osobu alebo práva tretej osoby. To znamená, že rozsah ujmy môže byť veľmi rozsiahly.

Obsahom poistenia zodpovednosti za škody je právo poisteného, aby poisťovateľ za neho uhradil škody, za ktoré zodpovedá, a ktoré by inakšie mal uhradiť sám. Povinnosť uhradiť rôzne škody, ktoré občan spôsobil inému a za ktoré zodpovedá, je daná rôznymi predpismi, najmä Občianskym zákonníkom.

POISTENIE OSÔB

Poistná ochrana v rámci poistenia osôb má za úlohu poskytnúť poistnú ochranu poisteným pri udalostiach, ktoré sa bezprostredne týkajú osoby človeka a súvisia so životom, zdravím, smrťou alebo dožitím sa určitého veku poistenej osoby. Ide prakticky len o smrť, dožitie alebo úraz. Výška poistného plnenia, resp. poistnej náhrady je určená poistnou sumou, alebo jej časťou, ako bolo dohodnuté v poistných podmienkach. Tento druh poistenia rozvedieme v osobitnom príspevku.

Schéma 2

Príklad členenia poistení

Poistné odvetvia podľa predmetu poistenia:		
Poistenie majetku	Poistenie zodpovednosti za škody	Poistenie osôb
	Základné poistné druhy	
Poistenie pre prípad poškodenia alebo zničenia vecí živelnou udalosťou Poistenie budov Poistenie domácnosti Poistenie strojov a strojových zariadení Poistenie pre prípad poškodenia alebo zničenia vecí vodou z vodovodného zariadenia Poistenie vecí voči škodám spôsobeným atmosferickými zrážkami Dopravné poistenie Poistenie motorových vozidiel Poistenie vecí pre prípad odcudzenia Poistenie poľnohospodárskych rizík Poistenie strát spôsobených prerušením prevádzky - šomážne poistenie Poistenie úverov Poistenie zásob Montážne poistenie Poistenie výstav Poistenie cestovných kancelárií	Poistenie zodpovednosti za škody z prevádzky motorových vozidiel Poistenie zodpovednosti za škody spôsobené prevádzkou organizácie Poistenie zodpovednosti za škody spôsobené vlastným zamestnancom Poistenie zodpovednosti organizácie za škodu pri pracovnom úraze alebo v prípade chorôb z povolania Poistenie zodpovednosti za škody spôsobené pri výkone povolania Poistenie zodpovednosti za škody civilného leteckého dopravcu Poistenie zodpovednosti za výrobok Poistenie zodpovednosti za škody zo znečistenia životného prostredia Poistenie zodpovednosti za škody spôsobené výkonom poľovníckej činnosti Poistenie občianskej zodpovednosti Poistenie zodpovednosti komerčných právnikov Poistenie zodpovednosti lekárov Poistenie zodpovednosti patentových zástupcov Poistenie auditorov	Poistenie mládeže Venové poistenie Poistenie úrazu Poistenie liečebných nákladov Poistenie invalidity Dôchodkové poistenie Poistenie pre prípad dožitia sa konca poistenia Poistenie pre prípad úmrtia Pohrebné poistenie

PSYCHICKÁ PRIPRAVENOSŤ MANAŽÉRA - VÝCHODISKO JEHO ÚSPEŠNOSTI

Doc. PhDr. Miroslava Szarková, CSc.
Ekonomická univerzita Bratislava

Úlohou manažéra je dosiahnuť efktivnosť. Od každého manažéra, na ktorejkoľvek úrovni riadenia sa očakáva, že zariadi, aby sa čo najefektívnejšie vykonalo to, čo je pre firmu potrebné a správne z hľadiska času a daných výrobných alebo obchodných podmienok. To znamená, že sa očakáva, že jeho práca bude úspešná, účinná a efektívna.

Na prvý pohľad sa zdá, že dosiahnuť efektívnosť, účinnosť a úspešnosť v riadiacich a manažérskych činnostiach nie je pre manažéra nič ťažké. Pri hlbšom rozbore sa však ukazuje, že v mnohých firmách práve tieto sú predpokladom úspešnosti a profitu firmy a kladú na manažérov vysoké a nové nároky najmä v dvoch rovinách:

- v rovine psychickej pripravenosti,
- v rovine odbornej spôsobilosti.

Kým oblasť odbornej pripravenosti a spôsobilosti je v súčasnej príprave manažérov rozpracovaná na pomerne dobrej úrovni, oblasť psychickej pripravenosti na výkon manažérskej profesie zaostáva za svetovým trendom vo viacerých aspektoch. Je to v mnohom pozostatok minulej prípravy manažérov, ktorá kládla dôraz na odbornosť a nevenovala pozornosť takým otázkam, ako sú osobnosť manažéra, jeho psychický potenciál zvládnuť prácu s ľuďmi, motivovať ich, naučiť ich spolupracovať, spolurozhodovať a niesť spoluzodpovednosť za ekonomické výsledky firmy, budovať si osobný a firemný imidž, prípadne budovať cielené vzťahy s verejnosťou, ktoré by napomohli k profitu firmy. Všetky tieto, ako aj ďalšie otázky, ktoré spadajú do oblasti psychologickýchh vied (predovšetkým psychológie práce, sociálnej psychológie a psychológie trhu a reklamy) sa v súčasnosti stávajú čoraz dôležitejšími a medzery, ktoré v rámci nich vykazujú súčasní manažéri sa výrazne podpisujú pod neúspechy veľkých, ale aj malých a stredných firiem.

Ako ukazujú naše skúsenosti, firmy, ktorých manažmenty uprednostnili školenia, výcviky, tréningy zamerané na zdokonalenie svojej psychickej pripravenosti, už počas realizácie niektorých vzdelávacích aktivít prejavili prvé náznaky zefektívnenia metód a techník riadenia, ktoré mali aj svoj odraz v ekonomických výsledkoch firmy.

Z palety školení, ktoré sme ponúkli a zrealizovali v jednotlivých firmách, dosiahli vysokú úspešnosť nasledujúce:

1. Školenia pre vrcholový manažment, a to v troch oblastiach:

- výber a vedenie ľudí, kde sa účastníci zoznámili s najnovšími psychodiagnostickými metódami určenými pre výber pracovníkov do rôznych pracovných pozícií vrátane manažérov a spolupracovníkov. Veľmi dobré výsledky sme dosiahli pri nácviku jednotlivých typov personálnych rozhovorov (náborový, výberový a prijímací rozhovor, hodnotiaci rozhovor, motivačný rozhovor a uvoľňovací rozhovor), kde sme použili videotechniku a autogénny tréning. Tento typ videotréningov sa stretol s pozitívnym ohlasom najmä u vrcholových manažérov, ktorých úspešnosť závisí predovšetkým od takých faktorov, ako je správny výber a správne rozmiestňovanie pracovníkov v duchu hesla „správni ľudia na správne miesta", ich správne hodnotenie a motivovanie a v konečnom dôsledku i vedenie k splneniu výrobných a pracovných cieľov. Ako posilňujúci prvok umocnenia nadobudnutých zručností sme prvýkrát použili autogénny tréning (Schultz, J.,1991) ktorým sme cielene sanovali sebavedomie manažérov.
- základy manažérskej komunikácie tvorili krátkodobé široko variantné kurzy a videonácviky základných a špecifických komunikačných vzorcov, ktoré sa najčastejšie používajú v pracovnej činnosti. Výhodou bolo, že tieto kurzy sa obsahovo opierajú o návyky a stereotypy, ktoré sú zafixované v komunikačných vzorcoch v našich firmách. Tieto, ako sa ukázalo pri videonácvikoch, mnohokrát vytvárajú bariéry v komunikačných tokoch vo firme a podieľajú sa tak aj na znížení profitu firmy. Preto už počas kurzu v niektorých firmách sa pristúpilo k modifikácii komunikačných vzorcov a k ich postupnému používaniu v upravených komunikačných a informačných tokoch firmy.

Súčasťou videonácviku bolo i osvojenie si niektorých komunikačných vzorcov manažérov západoeurópskych firiem (spracovaný je komunikačný vzorec veľkých a stredných nemeckých firiem, rakúskych firiem a firiem škandinávskych štátov, spracovávame komunikačný vzorec manažérov japonských firiem).

Základy obchodného rokovania patrili medzi najčastejšie žiadané kurzy. Ich obsah zahŕňal najmä nácvik základov protokolu a etikety obchodného rokovania na medzipodnikovej a medzištátnej úrovni. Niektoré manažmenty slovenských firiem, ktoré začali obchodovať so zahraničnými firmami, pociťovali potrebu zdokonaliť sa v systéme kvality v intenciách noriem ISO 9 004, v základoch tovaroznalectva, ale aj v oblasti asertivity a empatie. Pri uplatňovaní aktívnych foriem vzdelávania - videovýcvikov a pod. sa výrazne prejavila potreba venovať čas nácviku relaxačných techník, ktoré naši manažéri väčšinou nepoznajú, mnohokrát podceňujú a v praxi skoro vôbec nepoužívajú. Táto oblasť, v zahraničí v rámci psychológie a manažmentu veľmi široko rozpracovaná, sa nám ukázala ako najproblematickejšia, a to aj z toho dôvodu, že väčšina slovenských manažérov nie je naučená venovať systematickú a premyslenú pozornosť vlastnému zdravotnému a psychickému stavu, a tiež nespája psychickú pripravenosť s pracovným výkonom. Pri podcenení psychickej prípravy strácajú na kvalite a efektívnosti najmä obchodné rokovania, ktoré manažéri vedú, resp. na ktorých sa zúčastňujú. Ukazuje sa, že mnohí manažéri podceňujú relaxáciu, sebareguláciu a momentálny

(Pokračovnie na str. 25)

Graf 1

Znázornenie pomeru poznatkov z oblasti psychologických vied, ktoré sú podmienkou pre úspešný výkon pozície manažéra marketingu

KOMPLEXNÝ PRÍKLAD ÚČTOVANIA V OBCHODNEJ BANKE

Odbor účtovníctva Národnej banky Slovenska vypracoval komplexný príklad účtovania v obchodnej banke, ktorý obsahuje typické účtovné prípady, vyskytujúce sa v bežnej bankovníckej praxi.

Riešenie príkladu je modelové, to znamená, že možno použiť aj iné techniky účtovania pri zachovaní obsahového zamerania účtov predpísaného v opatrení MF SR č. 65/520/1994, ktorým sa ustanovuje účtová osnova a postupy účtovania pre banky.

Dúfame, že komplexný príklad poslúži najmä záujemcom zo strany obchodných bánk o získanie celkového pohľadu na jedno ročné účtovné obdobie – od prevodov začiatočných stavov, zaúčtovania zjednodušených účtovných prípadov, ktoré obsahujú aj výpočet a zaúčtovanie dane z príjmu, až po zostavenie ročnej závierky.

Komplexný príklad

Komerčná banka má k 1.1. nasledujúce stavy na majetkových a zdrojových účtoch (v Sk):

111	Korunová pokladnica	30 500 000,-
111	Valutová pokladnica (1 250 000,- DEM)	25 000 000,-
118	Iné pokladničné hodnoty	3 400 000,-
121	Stav účtu v BZCS	51 000 000,-
122	Povinná minimálna rezerva	32 565 000,-
131	Bežné účty v slovenských bankách	62 000 000,-
131	Bežné účty v zahraničných bankách (8 100 000,- DEM)	145 800 000,-
133	Terminované vklady v iných bankách	100 000 000,-
134	Bežné účty iných bánk	84 900 000,-
214	Ostatné krátkodobé úvery	200 000 000,-
216	Strednodobé úvery	130 500 000,-
218	Dlhodobé úvery	90 000 000,-
221	Bežné účty klientov	246 300 000,-
221	Bežné účty klientov v ZM (1 000 000,- DEM)	18 000 000,-
225	Terminované vklady klientov	202 600 000,-
225	Terminované vklady klientov v ZM (600 000,- DEM)	10 800 000,-
226	Úsporné vklady klientov	30 000 000,-
241	Neštandardné pohľadávky	35 000 000,-
242	Pochybné a sporné pohľadávky	6 000 000,-
243	Stratové pohľadávky	7 000 000,-
249	Opravné položky ku klasifikovaným pohľadávkam	9 210 000,-
261	Predané vkladové certifikáty	11 000 000,-
341	Rôzni dlžníci	1 500 000,-
342	Rôzni veritelia	3 000 000,-
347	Daň z príjmu	5 902 000,-
347	Daň z príjmu zo závislej činnosti	1 300 000,-
347	Daň z úrokov z vkladových certifikátov	165 000,-
348	Zúčtovanie so sociálnymi inštitúciami	1 100 000,-
351	Zásoby	300 000,-
355	Výdavky budúcich období	935 000,-
383	Obligácie, štátne dlhopisy a iné cenné papiere pevne úročené	16 500 000,-
384	Akcie a iné cenné papiere s premenlivým výnosom	12 000 000,-
413	Majetkové účastiny s rozhodujúcim vplyvom	33 000 000,-
431	Prevádzkový hmotný investičný majetok odpisovaný	90 300 000,-
432	Prevádzkový hmotný investičný majetok neodpisovaný	60 000 000,-
433	Neprevádzkový hmotný investičný majetok odpisovaný	30 100 000,-
434	Neprevádzkový hmotný investičný majetok neodpisovaný	13 300 000,-
438	Oprávky k hmotnému investičnému majetku	4 500 000,-
474	Programové produkty	500 000,-
475	Vynaložené prostriedky na zriadenie alebo rozšírenie účtovnej jednotky	15 500 000,-
478	Oprávky k nehmotnému investičnému majetku	3 200 000,-
552	Zákonné rezervné fondy	50 000 000,-
561	Základné imanie	500 000 000,-
590	Zisk v schvaľovacom konaní	8 853 000,-
	Zostatky v podsúvahe k 1.1.:	
976	Hodnoty prijaté ako záruky	62 000 000,-
985	Prísne zúčtovateľné tlačivá	52 500 000,-

ÚLOHY:

1. Zostaviť účet 581 - Začiatočný účet súvahový s príslušnými účtovnými zápismi na súvahových účtoch.
2. Zaúčtovať účtovné prípady 1 - 95 na príslušných syntetických účtoch.
3. Uzavrieť účtovníctvo bežného roka:
   a) zostatky účtov nákladov a výnosov previesť na účet 583/1 - Účet ziskov a strát pred zdanením,
   b) zostatky účtov aktív a pasív previesť na účet 582/1 - Konečný účet súvahový pred zdanením.
4. Vypočítať daň z príjmu a zaúčtovať.
5. Zostaviť účet 583/2 - Účet ziskov a strát po zdanení a účet 582/2 - Konečný účet súvahový po zdanení.

581 - Začiatočný účet súvahový

134	84 900 000,-	111	30 500 000,-
221	246 300 000,-	111 (1 250 000,-DEM)	25 000 000,-
221 (1 000 000,-DEM)	18 000 000,-	118	3 400 000,-
225	202 600 000,-	121	51 000 000,-
225 (600 000,-DEM)	10 800 000,-	122	32 565 000,-
226	30 000 000,-	131	62 000 000,-
261	11 000 000,-	131 (8 100 000,-DEM)	145 800 000,-
342	3 000 000,-	133	100 000 000,-
347	1 300 000,-	214	200 000 000,-
347	165 000,-	216	130 500 000,-
347	5 902 000,-	218	90 000 000,-
348	1 100 000,-	241	35 000 000,-
355	935 000,-	242	6 000 000,-
552	50 000 000,-	243	7 000 000,-
561	500 000 000,-	341	1 500 000,-
590	8 853 000,-	351	300 000,-
		383	16 500 000,-
		384	12 000 000,-
		413	33 000 000,-
		431	90 300 000,-
		432	60 000 000,-
		433	30 100 000,-
		434	13 300 000,-
		474	500 000,-
		475	15 500 000,-
		438	- 4 500 000,-
		478	- 3 200 000,-
		249	- 9 210 000,-
1 174 855 000,-			1 174 855 000,-

Účtovné prípady v priebehu roka:	Suma	MD	D
1. Klient sa dostal do ťažkostí a nespláca krátkodobý úver. Banka pohľadávku klasifikuje	8 400 000,-	241	214
2. Banka uhradí zákonné sociálne poistenie	1 100 000,-	348	121
3. Banka vyrovná svoje záväzky voči štátnemu rozpočtu:			
a) daň z príjmov zo závislej činnosti	1 300 000,-	347	121
b) daň z príjmu	5 902 000,-	347	121
c) daň z úrokov z vkladových certifikátov	165 000,-	347	121
4. Klienti vkladajú hotovosť na svoje bežné účty	100 000 000,-	111	221
5. Klienti uhrádzajú poplatky za zriadenie nových účtov	75 000,-	111	712
6. Klienti vkladajú hotovosť na účty terminovaných vkladov	50 000 000,-	111	225
7. Klienti vyberajú hotovosť zo svojich bežných účtov	89 000 000,-	221	111
8. Po skončení terminovaného vkladu si klienti vyberú hotovosť	45 000 000,-	225	111
9. Predaj vkladových certifikátov v hotovosti	9 500 000,-	111	261
10. Vyradenie vkladových certifikátov z podsúvahovej evidencie	9 500 000,-	999	985
11. Dotácia pokladnice pobočky z centrály			
a) účtuje centrála	10 000 000,-	119	111
b) účtuje pobočka	10 000 000,-	111	119
12. a) Banka predá klientom 500 000,-DEM (kurz valuta - stred1 DEM = 20,- Sk)	10 000 000,-	358	111
b) Klienti uhradia nakúpené DEM v Sk (kurz valuta - predaj 1DEM = 21,- Sk)	10 500 000,-	111	358
c) Kurzový zisk	500 000,-	358	716
13. Klienti uhradia poplatky za predaj DEM (1%)	105 000,-	111	712
14. Výplata vkladových certifikátov v čase splatnosti:			
a) nominálna hodnota	6 000 000,-	261	111
b) úroky znížené o daň z úrokov	510 000,-	355	111
15. Klienti si prenajímajú bezpečnostné schránky:			
a) nájomné zaplatené do 31.12.	100 000,-	111	712
b) zaplatené nájomné za budúce účtovné obdobie	30 000,-	111	356
16. Klienti predložili cestovné šeky na preplatenie. Banka ich preplatí	150 000,-	322	111
17. Klienti uhradia poplatky za vydanie šekovej knižky v hotovosti	10 000,-	111	712
18. Výdaj šekových knižiek zo skladu	10 000,-	636	351
19. Banka inkasuje od banky, ktorá cestovný šek vydala:			
a) sumu šeku	150 000,-	121	322
b) poplatky	10 000,-	121	711
20. a) Banka nakúpi 100 000,-USD od klientov (kurz valuta - stred 1 USD = 31,- Sk)	3 100 000,-	111	358
b) Úhrada klientovi v Sk za nakúpené USD (kurz valuta nákup 1 USD = 30,-Sk)	2 970 000,-	358	111
c) Poplatky za nákup, ktoré znáša klient (1%)	30 000,-	358	712
d) Kurzový zisk	100 000,-	358	716
21. Klient splatí klasifikovaný úver, ktorý je zaúčtovaný na stratových pohľadávkach:			
a) splátka úveru	7 000 000,-	221	243
b) banka rozpustí opravnú položku vytvorenú k tomuto úveru	700 000,-	249	751
22. Banka založí klientom devízové bežné účty v USD 1 USD = 30,- Sk 200 000,- USD	6 000 000,-	111	221
23. Banka preplatí zamestnancom:			
a) výdavky na občerstvenie	350 000,-	636	111
b) pohonné hmoty	50 000,-	636	111
c) zálohy na služobné cesty	500 000,-	344	111
d) vyúčtovanie služobnej cesty	500 000,-	636	344
	50 000,-	636	111
24. Banka vyrovná svoje záväzky voči dodávateľom	3 000 000,-	342	121
25. Firmy vyrovnajú svoje záväzky voči banke (nájomné)	1 500 000,-	121	341
26. Banka nakúpi režijný materiál do zásob	600 000,-	351	342
27. Banka zaúčtuje stály preddavok BENZINOL-u	1 000 000,-	344	342
28. Banka zaúčtuje faktúry za režijné náklady (ZEZ, VaK...)	2 200 000,-	636	342

	Suma	MD	D
29. Banka kúpila software zo zahraničia 62 500,-DEM			
a) zaúčtovanie faktúry 1 DEM = 20,- Sk	1 250 000,-	445	342
b) zaúčtovanie záväzku voči štátu - clo	100 000,-	445	342
30. Banka fakturuje za prenajaté priestory	3 500 000,-	341	767
31. Banka uhradí záväzok za benzínové karty	1 000 000,-	342	121
32. Zahraničná firma inštaluje software			
- zaúčtovanie faktúry 1 DEM = 20,50 Sk			
10 000,- DEM	205 000,-	445	342
33. Zaradenie software do používania	1 555 000,-	474	445
34. a) Úhrada faktúry do zahraničia			
za dodanie software			
1 DEM = 19,50 Sk 62 500,- DEM	1 218 750,-	342	131
b) Kurzový zisk	31 250,-	342	716
35. Zaúčtovanie príkazov na úhradu			
z účtov klientov	44 000 000,-	221	121
36. Prevod prostriedkov z bežných účtov klientov			
na terminované vklady	61 000 000,-	221	225
37. Banka rozúčtuje došlé platby na bežné účty			
klientov	75 000 000,-	121	221
38. Koniec devízového terminovaného vkladu			
- prevod prostriedkov na devízový bežný účet			
100 000,- DEM	2 100 000,-	225	221
39. Klienti uhrádzajú faktúry znejúce na zahraničnú menu.			
Banka predá klientom devízy:			
a) na základe príkazu od klientov			
uhradí banka platby do zahraničia			
1 DEM = 20,50 Sk 490 000,- DEM	10 045 000,-	229	131
b) klienti nakúpili devízy, úhrada v Sk			
1 DEM = 21,- Sk	10 290 000,-	221	229
c) poplatky za uskutočnenie úhrad	15 000,-	221	712
d) kurzový zisk	245 000,-	229	716
40. Banka prijme šek na inkaso od klienta			
splatný o mesiac	5 000 000,-	322	326
41. V čase splatnosti:			
a) banka inkasuje dlžnú sumu	5 000 000,-	121	322
b) dlžnú sumu pripíše na účet klienta	5 000 000,-	326	221
42. Banka vzala do zálohu od klienta cenné papiere			
v celkovej hodnote 10 000 000,- Sk:			
a) proti zálohu poskytne klientovi			
peňažné prostriedky	9 000 000,-	150	221
b) banka si vyúčtuje poplatky	1 000 000,-	150	715
43. Klient v dohodnutom termíne splatí dlžobu			
a banka mu vráti cenné papiere	10 000 000,-	221	150
44. Banka poskytne úver: a) krátkodobý	178 000 000,-	214	221
b) strednodobý	26 000 000,-	216	221
45. Klienti v termíne splácajú úvery:			
a) krátkodobý	160 000 000,-	221	214
b) strednodobý	37 500 000,-	221	216
c) dlhodobý	18 000 000,-	221	218
46. a) Zúčtované úroky v termíne (15%)			
z krátkodobých a strednodobých úverov	38 265 000,-	219	712
b) Splácanie úrokov	38 265 000,-	221	219
47. a) Klienti splácajú úroky			
z dlhodobých úverov	1 950 000,-	219	712
b) Splácanie úrokov	1 950 000,-	221	219
c) Klient uhradí úroky aj za nasledujúce			
účtovné obdobie	1 950 000,-	221	356
48. Banka vytvorí opravnú položku ku klasifikovanej			
pohľadávke (účt. príp. 1) - 4% z istiny	336 000,-	651	249
49. Klient splatí časť pochybnej pohľadávky	4 000 000,-	221	242
50. Banka rozpustí opravnú položku			
v alikvotnej výške	400 000,-	249	751

	Suma	MD	D
51. Klient predloží banke zmenku:			
a) banka poskytne klientovi eskontný úver	22 360 000,-	212	221
b) eskontné úroky	2 640 000,-	212	356
52. Zaúčtovanie prijatej zmenky v podsúvahe	25 000 000,-	999	982
53. Banka dá zmenku na reeskont NBS:			
a) poskytnutý reeskontý úver	13 200 000,-	121	125
b) reeskontné úroky	1 800 000,-	351	125
54. Účtovanie v podsúvahe:			
a) odovzdanie zmenky NBS	25 000 000,-	983	999
b) odúčtovanie zmenky z hodnôt prijatých			
do úschovy	25 000 000,-	982	999
55. Pred splatnosťou banka splatí			
reeskontný úver	15 000 000,-	125	121
56. a) Banka prijme zmenku späť od NBS	25 000 000,-	999	983
b) Zaúčtovanie zmenky v podsúvahe	25 000 000,-	999	982
57. Úhrada dlžnej sumy zmenkovým dlžníkom	25 000 000,-	121	212
58. Vysporiadanie uhradenej zmenky			
v podsúvahe	25 000 000,-	982	999
59. Na devízový účet klienta príde úhrada zo za-			
hraničia 1 DEM = 21,- Sk 300 000,- DEM	6 300 000,-	131	221
60. Banka nakúpi štátne pokladničné poukážky			
na primárnom trhu:			
a) nákup pod nominálnu hodnotu	9 000 000,-	181	121
b) úrok, ktorý sa zrealizuje pri predaji	1 000 000,-	181	356
61. V čase splatnosti ŠPP:			
a) spätný odpredaj NBS	10 000 000,-	121	181
b) zaúčtovanie úrokov do výnosov	1 000 000,-	356	711
62. Banka nakúpi od firmy XY cenné papiere	6 000 000,-	381	391
63. a) Prevod cenných papierov			
na príslušný účet	6 000 000,-	384	381
b) Úhrada za nakúpené cenné papiere	6 000 000,-	391	121
64. Banka sa rozhodla, že akcie firmy ABC si ponechá.			
Preúčtovanie akcií na účet majetkových účastín			
s podstatným vplyvom	12 000 000,-	412	384
65. Banka emituje obligácie	33 000 000,-	383	521
66. Odúčtovanie obligácií			
z podsúvahovej evidencie	33 000 000,-	999	985
67. Banka predá obligácie prostredníctvom BCPB	35 000 000,-	371	383
68. Za predané obligácie dostane banka úhradu	35 000 000,-	121	371
69. Zaúčtovanie výnosov z predaja obligácií	2 000 000,-	383	715
70. a) Poplatky burze za sprostredkovanie predaja	350 000,-	615	371
b) Úhrada poplatkov	350 000,-	371	121
71. Banka otvorí klientovi akreditív. Z bežného účtu			
klienta prevedie na účet zvláštnych prostriedkov			
sumu	5 500 000,-	221	229
72. Poplatky za otvorenie akreditívu			
a služby s tým spojené	20 000,-	221	712
73. SPOT: banka nakúpi 1 000 000,- USD za DEM			
v dohodnutom kurze1,49 DEM = 1 USD			
(1 DEM = 20,- Sk, 1USD = 30,- Sk)			
a) nákup 1 000 000,- USD	30 000 000,-	131	358
b) predaj 1 490 000,- DEM	29 800 000,-	358	131
c) kurzový zisk	200 000,-	358	716
74. Valné zhromaždenie rozhodlo o rozdelení zisku:			
a) dividendy	4 000 000,-	590	362
b) tvorba sociálneho fondu	1 300 000,-	590	346
c) tvorba fondu odmien	1 500 000,-	590	557
d) nerozdelený zisk	2 053 000,-	590	571
75. Banka čerpá zo zásob do spotreby			
(kanc. potreby)	620 000,-	636	351
76. a) Mzdy pracovníkov	12 000 000,-	631	343
b) Zúčtovanie so sociálnymi inštitúciami (12%)	1 440 000,-	343	348

	Suma	MD	D
c) Daň z príjmov zo závislej činnosti	1 620 000,-	343	347
d) Prevod čistého príjmu na bežné účty pracovníkov	8 961 120,-	343	221
77. Zúčtovanie so sociálnymi inštitúciami (38%)	4 560 000,-	632	348
78. Zákonný prídel do sociálneho fondu (1%)	120 000,-	632	346
79. a) Čerpanie sociálneho fondu na dopravu zamestnancov	24 000,-	346	343
b) Daň z príjmu zo závislej činnosti	2 880,-	343	347
80. a) Banka dá do finančného prenájmu budovu	19 000 000,-	451	433
b) Zúčtovanie oprávok	190 000,-	438	458
c) Odpisy prenajatého majetku za bežné obdobie	380 000,-	613	458
81. Predpis splátky nájomného za finančný prenájom	500 000,-	341	713
82. Účtovanie finančného prenájmu v podsúvahe	19 000 000,-	978	999
83. Banka si behom roka vytvára rezervu na opravu hmotného investičného majetku	1 284 000,-	652	542
84. Odpisy hmotného investičného majetku	4 000 000,-	637	438
85. Odpisy nehmotného investičného majetku	3 600 000,-	638	478
86. Ukradnuté motorové vozidlo:			
a) vyňatie z evidencie	900 000,-	438	431
b) zúčtovanie zostatkovej ceny auta do nákladov	620 000,-	671	438
(Poisťovňa neuznala nárok na náhradu škody.)			
87. a) Zaúčtovanie eskontných úrokov do výnosov	2 640 000,-	356	712
b) Zaúčtovanie reeskontných úrokov do nákladov	1 800 000,-	611	351
88. Úroky z vkladov:			
a) bežné účty (3%)	5 463 934,-	612	221
b) terminované vklady (8%)	21 488 000,-	612	221
c) úsporné vklady (6%)	1 800 000,-	612	226
d) bežné účty bánk (3%)	2 547 000,-	611	134
e) bežné účty devízové - DEM (3%) 42 000,- DEM	840 000,-	612	221
f) terminované vklady devízové - DEM (8%) 40 000,- DEM	800 000,-	612	221
g) bežné účty devízové - USD (3%) 6 000,- USD	174 000,-	612	221
89. Úroky z vkladových certifikátov (10%)	2 050 000,-	612	355
90. Daň z úrokov (15%):			
a) bežné účty a terminované vklady	4 042 790,-	221	347
b) úsporné vklady	270 000,-	226	347
c) vkladové certifikáty	307 500,-	355	347
91. Prijaté úroky na nostro účty (3%):			
a) bežné účty korunové	1 860 000,-	131	711
b) DEM devízový účet - 190 725,- DEM	3 814 500,-	131	711
c) USD devízový účet - 30 000,- USD	870 000,-	131	711
d) terminovaný vklad (8%)	8 000 000,-	121	711
92. Prepočet devízových účtov k 31.12. kurzom devíza - stred 1DEM = 20,- Sk, 1 USD = 29,- Sk:			
a) nostro účet v DEM	16 113 750,-	131	358
b) nostro účet v USD	1 000 000,-	358	131
c) bežné účty klientov v DEM	1 600 000,-	358	221
d) bežné účty klientov v USD	200 000,-	221	358
e) terminované vklady v DEM	1 300 000,-	358	225
93. Prepočet valutovej pokladnice kurzom valuta - stred 1 DEM = 21,- Sk, 1 USD = 29,50 Sk:			
a) valutová pokladnica v DEM	750 000,-	111	358
b) valutová pokladnica v USD	250 000,-	358	111
94. Úroky z klasifikovaných pohľadávok:			
a) z neštandardných pohľadávok	6 510 000,-	241	712
b) z pochybných a sporných pohľadávok	300 000,-	242	712
c) sankčné úroky (30%) z neštandardných pohľadávok	14 973 000,-	241	712
d) sankčné úroky z pochybných pohľadávok	690 000,-	242	712
95. Realizované kurzové zisky a straty k 31.12.:			
a) realizovaný kurzový zisk z devízových účtov	7 056 300,-	358	716
b) kurzová strata z devízových účtov	3 900 000,-	616	358
c) kurzová strata z valutových účtov	250 000,-	616	358

Účty aktív

111 - Korunová pokladnica

ZS	30 500 000,-	7.	89 000 000,-
4.	100 000 000,-	8.	45 000 000,-
5.	75 000,-	11a.	10 000 000,-
6.	50 000 000,-	14ab.	6 510 000,-
9.	9 500 000,-	16.	150 000,-
11b.	10 000 000,-	20b.	2 970 000,-
12b.	10 500 000,-	23a.	350 000,-
13.	105 000,-	23b.	50 000,-
15a.	100 000,-	23c.	500 000,-
15b.	30 000,-	23d.	50 000,-
17.	10 000,-	**582**	56 240 000,-
	210 820 000,-		210 820 000,-

111 - Valutová pokladnica (DEM)

	DEM	Sk		DEM	Sk
ZS	1 250 000,-	25 000 000,-	12a.	500 000,-	10 000 000,-
93a.		750 000,-	**582**	750 000,-	15 750 000,-
	1 250 000,-	25 750 000,-		1 250 000,-	25 750 000,-

111 - Valutová pokladnica (USD)

	USD	Sk		USD	Sk
20a.	100 000,-	3 100 000,-	93b.		250 000,-
22.	200 000,-	6 000 000,-	**582**	300 000,-	8 850 000,-
	300 000,-	9 100 000,-		300 000,-	9 100 000,-

118 - Iné pokladničné hodnoty

ZS	3 400 000,-	**582**	3 400 000,-
	3 400 000,-		3 400 000,-

119 - Hodnoty na ceste

11a.	10 000 000,-	11b.	10 000 000,-
	10 000 000,-		10 000 000,-

121 - Účet v BZCS

ZS	51 000 000,-	2.	1 100 000,-
19ab.	160 000,-	3abc.	7 367 000,-
25.	1 500 000,-	24.	3 000 000,-
37.	75 000 000,-	31.	1 000 000,-
41a.	5 000 000,-	35.	44 000 000,-
53a.	13 200 000,-	55.	15 000 000,-
57.	25 000 000,-	60a.	9 000 000,-
61a.	10 000 000,-	63b.	6 000 000,-
68.	35 000 000,-	70b.	350 000,-
91d.	8 000 000,-	**582**	137 043 000,-
	223 860 000,-		223 860 000,-

122 - Povinná minimálna rezerva

ZS	32 565 000,-	**582**	32 565 000,-
	32 565 000,-		32 565 000,-

131 - Bežné účty v iných bankách

ZS	62 000 000,-	**582**	63 860 000,-
91a.	1 860 000,-		
	63 860 000,-		63 860 000,-

131 - Devízový bežný účet (DEM)

	DEM	Sk		DEM	Sk
ZS	8 100 000,-	145 800 000,-	34a.	62 500,-	1 218 750,-
59.	300 000,-	6 300 000,-	39a.	490 000,-	10 045 000,-
91b.	190 725,-	3 814 500,-	73b.	1 490 000,-	29 800 000,-
92a.		16 113 750,-	**582**	6 548 225,-	130 964 500,-
	8 590 725,-	172 028 250,-		8 590 725,-	172 028 250,-

131 - Devízový bežný účet (USD)

	USD	Sk		USD	Sk
73a.	1 000 000,-	30 000 000,-	92b.		1 000 000,-
91c.	30 000,-	870 000,-	**582**	1 030 000,-	29 870 000,-
	1 030 000,-	30 870 000,-		1 030 000,-	30 870 000,-

133 - Terminované vklady v iných bankách

ZS	100 000 000,-	**582**	100 000 000,-
	100 000 000,-		100 000 000,-

150 - Hodnoty prijaté do zálohu na termín

42ab.	10 000 000,-	43.	10 000 000,-
	10 000 000,-		10 000 000,-

181 - Štátne pokladničné poukážky vydané v tuzemsku

60ab.	10 000 000,-	61a.	10 000 000,-
	10 000 000,-		10 000 000,-

212 - Krátkodobé úvery na obchodné pohľadávky

51ab.	25 000 000,-	57.	25 000 000,-
	25 000 000,-		25 000 000,-

214 - Ostatné krátkodobé úvery

ZS	200 000 000,-	1.	8 400 000,-
44a.	178 000 000,-	45a.	160 000 000,-
		582	209 600 000,-
	378 000 000,-		378 000 000,-

216 - Strednodobé úvery

ZS	130 500 000,-	45b.	37 500 000,-
44b.	26 000 000,-	**582**	119 000 000,-
	156 500 000,-		156 500 000,-

218 - Dlhodobé úvery

ZS	90 000 000,-	45c.	18 000 000,-
		582	72 000 000,-
	90 000 000,-		90 000 000,-

219 - Ostatné pohľadávky voči klientom

46a.	38 265 000,-	46b.	38 265 000,-
47a.	1 950 000,-	47b.	195 000,-
	40 215 000,-		40 215 000,-

241 - Neštandardné pohľadávky

ZS	35 000 000,-	**582**	64 883 000,-
1.	8 400 000,-		
94a.	6 510 000,-		
94c.	14 973 000,-		
	64 883 000,-		64 883 000,-

242 - Pochybné a sporné pohľadávky

ZS	6 000 000,-	49.	4 000 000,-
94b.	300 000,-	**582**	2 990 000,-
94d.	690 000,-		
	6 990 000,-		6 990 000,-

243 - Stratové pohľadávky

ZS	7 000 000,-	21a.	7 000 000,-
	7 000 000,-		7 000 000,-

322 - Hodnoty na inkaso prijaté od klientov

16.	150 000,-	19a.	150 000,-
40.	5 000 000,-	41a.	5 000 000,-
	5 150 000,-		5 150 000,-

341 - Rôzni dlžníci

ZS	1 500 000,-	25.	1 500 000,-
30.	3 500 000,-	**582**	4 000 000,-
81.	500 000,-		
	5 500 000,-		5 500 000,-

344 - Poskytnuté prevádzkové preddavky

23c.	500 000,-	23d.	500 000,-
27.	1 000 000,-	**582**	1 000 000,-
	1 500 000,-		1 500 000,-

351 - Zásoby

ZS	300 000,-	75.	620 000,-
26.	600 000,-	18.	10 000,-
		582	270 000,-
	900 000,-		900 000,-

351 - Náklady budúcich období

53b.	1 800 000,-	87b.	1 800 000,-
	1 800 000,-		1 800 000,-

371 - Zúčtovanie s burzovými subjektami

67.	35 000 000,-	68.	35 000 000,-
70b.	350 000,-	70a.	350 000,-
	35 350 000,-		35 350 000,-

381 - Usporiadací účet k nakúpeným cenným papierom

62.	6 000 000,-	63a.	6 000 000,-
	6 000 000,-		6 000 000,-

383 - Obligácie, štátne dlhopisy a iné cenné papiere pevne úročené

ZS	16 500 000,-	67.	35 000 000,-
65.	33 000 000,-	**582**	16 500 000,-
69.	2 000 000,-		
	51 500 000,-		51 500 000,-

384 - Akcie a iné cenné papiere s premenlivým výnosom

ZS	12 000 000,-	64.	12 000 000,-
63a.	6 000 000,-	**582**	6 000 000,-
	18 000 000,-		18 000 000,-

412 - Majetkové účastiny s podstatným vplyvom

64.	12 000 000,-	**582**	12 000 000,-
	12 000 000,-		12 000 000,-

413 - Majetkové účastiny s rozhodujúcim vplyvom

ZS	33 000 000,-	**582**	33 000 000,-
	33 000 000,-		33 000 000,-

431 - Prevádzkový hmotný investičný majetok odpisovaný

ZS	90 300 000,-	86a.	900 000,-
		582	89 400 000,-
	90 300 000,-		90 300 000,-

432 - Prevádzkový hmotný investičný majetok neodpisovaný

ZS	60 000 000,-	**582**	60 000 000,-
	60 000 000,-		60 000 000,-

433 - Neprevádzkový hmotný investičný majetok odpisovaný

ZS	30 100 000,-	80a.	19 000 000,-
		582	11 100 000,-
	30 100 000,-		30 100 000,-

434 - Neprevádzkový hmotný investičný majetok neodpisovaný

ZS	13 300 000,-	**582**	13 300 000,-
	13 300 000,-		13 300 000,-

445 - Obstaranie nehmotného investičného majetku

	DEM	Sk		DEM	Sk
29ab.	62 500,-	1 350 000,-	33.	72 500,-	1 555 000,-
32.	10 000,-	205 000,-			
	72 500,-	1 555 000,-		72 500,-	1 555 000,-

451 - Hmotný investičný majetok vo finančnom prenájme

80a.	19 000 000,-	**582**	19 000 000,-
	19 000 000,-		19 000 000,-

475 - Vynaložené prostriedky na zriadenie účtovnej jednotky

ZS	15 500 000,-	**582**	15 500 000,-
	15 500 000,-		15 500 000,-

474 - Programové produkty

	DEM	Sk		DEM	Sk
ZS		500 000,-	**582**	72 500,-	2 055 000,-
33.	72 500,-	1 555 000,-			
	72 500,-	2 055 000,-		72 500,-	2 055 000,-

Účty pasív

125 - Účty emisných bánk

55.	15 000 000,-	53ab.	15 000 000,-
	15 000 000,-		15 000 000,-

134 - Bežné účty iných bánk

582	87 447 000,-	ZS	84 900 000,-
		88d.	2 547 000,-
	87 447 000,-		87 447 000,-

221 - Bežné účty klientov

7.	89 000 000,-	ZS	246 300 000,-
21a.	7 000 000,-	4.	100 000 000,-
35.	44 000 000,-	37.	75 000 000,-
36.	61 000 000,-	41b.	5 000 000,-
39b.	10 290 000,-	42a.	9 000 000,-
39c.	15 000,-	44ab.	204 000 000,-
43.	10 000 000,-	51a.	22 360 000,-
45ab.	197 500 000,-	76d.	8 961 120,-
45c.	18 000 000,-	88a.	5 463 934,-
46b.	38 265 000,-	88b.	21 488 000,-
47bc.	3 900 000,-		
49.	4 000 000,-		
71.	5 500 000,-		
72.	20 000,-		
90a.	4 042 790,-		
582	205 040 264,-		
	697 573 054,-		697 573 054,-

221 - Devízové bežné účty klientov (DEM)

	DEM	Sk		DEM	Sk
582	1 482 000,-	29 640 000,-	ZS	1 000 000,-	18 000 000,-
			38.	100 000,-	2 100 000,-
			59.	300 000,-	6 300 000,-
			88e.	42 000,-	840 000,-
			88f.	40 000,-	800 000,-
			92c.		1 600 000,-
	1 482 000,-	29 640 000,-		1 482 000,-	29 640 000,-

221 - Devízové bežné účty klientov (USD)

	USD	Sk		USD	Sk
92d.		200 000,-	22.	200 000,-	6 000 000,-
582	206 000,-	5 974 000,-	88g.	6 000,-	174 000,-
	206 000,-	6 174 000,-		206 000,-	6 174 000,-

225 - Devízové terminované vklady (DEM)

	DEM	Sk		DEM	Sk
38.	100 000,-	2 100 000,-	ZS	600 000,-	10 800 000,-
582	500 000,-	10 000 000,-	92e.		1 300 000,-
	600 000,-	12 100 000,-		600 000,-	12 100 000,-

225 - Terminované vklady klientov

8.	45 000 000,-	ZS	202 600 000,-
582	268 600 000,-	6.	50 000 000,-
		36.	61 000 000,-
	313 600 000,-		313 600 000,-

226 - Úsporné vklady

90b.	270 000,-	ZS	30 000 000,-
582	31 530 000,-	88c.	1 800 000,-
	31 800 000,-		31 800 000,-

229 - Ostatné záväzky voči klientom

	DEM	Sk		DEM	Sk
39a.	490 000,-	10 045 000,-	39b.	490 000,-	10 290 000,-
39d.		245 000,-	71.		5 500 000,-
582		5 500 000,-			
	490 000,-	15 790 000,-		490 000,-	15 790 000,-

249 - Opravná položka ku klasifikovaným pohľadávkam

21b.	700 000,-	ZS	9 210 000,-
50.	400 000,-	48.	336 000,-
582	8 446 000,-		
	9 546 000,-		9 546 000,-

326 - Účty klientov s pripísaním platby po jej inkase

41b.	5 000 000,-	40.	5 000 000,-
	5 000 000,-		5 000 000,-

261 - Vkladové certifikáty a pokladničné poukážky vydané v tuzemsku

14a.	6 000 000,-	ZS	11 000 000,-
582	14 500 000,-	9.	9 500 000,-
	20 500 000,-		20 500 000,-

342 - Rôzni veritelia

	DEM	Sk		DEM	Sk
24.		3 000 000,-	ZS		3 000 000,-
31.		1 000 000,-	26.		600 000,-
34a.	62 500,-	1 218 750,-	27.		1 000 000,-
34b.		31 250,-	28.		2 200 000,-
582	10 000,-	3 105 000,-	29a.	62 500,-	1 250 000,-
			29b.		100 000,-
			32.	10 000,-	205 000,-
	72 500,-	8 355 000,-		72 500,-	8 355 000,-

343 - Zúčtovanie so zamestnancami

76b.	1 440 000,-	76a.	12 000 000,-
76c.	1 620 000,-	79.	24 000,-
76d.	8 961 120,-		
79b.	2 880,-		
	12 024 000,-		12 024 000,-

346 - Sociálny fond

79.	24 000,-	74b.	1 300 000,-
582	1 396 000,-	78.	120 000,-
	1 420 000,-		1 420 000,-

347 - Zúčtovanie so štátnym rozpočtom

3a.	1 300 000,-	ZS	165 000,-
3b.	5 902 000,-		1 300 000,-
3c.	165 000,-		5 902 000,-
582	1 622 880,-	76c.	1 620 000,-
582	4 620 290,-	79b.	2 880,-
582	10 213 246,-	90a.	4 042 790,-
		90b.	270 000,-
		90c.	307 500,-
		96.	10 213 246,-
	23 823 416,-		23 823 416,-

348 - Zúčtovanie so sociálnymi inštitúciami

2.	1 100 000,-	ZS	1 100 000,-
582	6 000 000,-	76b.	1 440 000,-
		77.	4 560 000,-
	7 100 000,-		7 100 000,-

355 - Výdavky budúcich období

14b.	510 000,-	ZS	935 000,-
90c.	307 500,-	89.	2 050 000,-
582	2 167 500,-		
	2 985 000,-		2 985 000,-

356 - Výnosy budúcich období

61b.	1 000 000,-	15b.	30 000,-
87a.	2 640 000,-	47c.	1 950 000,-
582	1 980 000,-	51b.	2 640 000,-
		60b.	1 000 000,-
	5 620 000,-		5 620 000,-

358 - Usporiadacie účty devízových operácií

12a.	10 000 000,-	12b.	10 500 000,-
12c.	500 000,-	20a.	3 100 000,-
20b.	2 970 000,-	73a.	30 000 000.
20c.	30 000,-		
20d.	100 000,-		
73b.	29 800 000,-		
73c.	200 000,-		
	43 600 000,-		43 600 000,-

358 - Účet kurzových rozdielov - devízové účty

92b.	1 000 000,-	92a.	16 113 750,-
92c.	1 600 000,-	92d.	200 000,-
92e.	1 300 000,-	95b.	3 900 000,-
95a.	7 056 300,-		
582	9 257 450,-		
	20 213 750,-		20 213 750,-

358 - Účet kurzových rozdielov - valutové účty

93b.	250 000,-	93a.	750 000,-
582	750 000,-	95c.	250 000,-
	1 000 000,-		1 000 000,-

362 - Ostatné záväzky z emisie cenných papierov

582	4 000 000,-	74a.	4 000 000,-
	4 000 000,-		4 000 000,-

391 - Záväzky z nesplatených cenných papierov

63b.	6 000 000,-	62.	6 000 000,-
	6 000 000,-		6 000 000,-

438 - Oprávky k hmotnému investičnému majetku

80b.	190 000,-	ZS	4 500 000,-
86a.	900 000,-	84.	4 000 000,-
582	8 030 000,-	86b.	620 000,-
	9 120 000,-		9 120 000,-

478 - Oprávky k nehmotnému investičnému majetku

582	6 800 000,-	ZS	3 200 000,-
		85.	3 600 000,-
	6 800 000,-		6 800 000,-

458 - Oprávky k hmotnému investičnému majetku vo finančnom prenájme

582	570 000,-	80b.	190 000,-
		80c.	380 000,-
	570 000,-		570 000,-

521 - Emisia obligácií

582	33 000 000,-	65.	33 000 000,-
	33 000 000,-		33 000 000,-

542 - Zákonné rezervy

582	1 284 000,-	83.	1 284 000,-
	1 284 000,-		1 284 000,-

552 - Zákonné rezervné fondy

582	50 000 000,-	ZS	50 000 000,-
	50 000 000,-		50 000 000,-

557 - Ostatné fondy tvorené zo zisku - fond odmien

582	1 500 000,-	74c.	1 500 000,-
	1 500 000,-		1 500 000,-

561 - Základné imanie

582	500 000 000,-	ZS	500 000 000,-
	500 000 000,-		500 000 000,-

571 - Nerozdelený zisk z minulých rokov

582	2 053 000,-	74d.	2 053 000,-
	2 053 000,-		2 053 000,-

590 - Hospodársky výsledok v schvaľovacom konaní

74a.	4 000 000,-	ZS	8 853 000,-
74b.	1 300 000,-		
74c.	1 500 000,-		
74d.	2 053 000,-		
	8 853 000,-		8 853 000,-

Účty podsúvahy

976 - Hodnoty prijaté ako záruky

		ZS	62 000 000,-

978 - Pohľadávky z finančného prenájmu

82.	19 000 000,-		
KS	19 000 000,-		

982 - Hodnoty prevzaté do úschovy

54b.	25 000 000,-	52.	25 000 000,-
58.	25 000 000,-	56b.	25 000 000,-
		KS	x

983 - Hodnoty odovzdané do úschovy iným bankám

54a.	25 000 000,-	56a.	25 000 000,-
KS	x		

985 - Prísne zúčtovateľné tlačivá

ZS	52 500 000,-	10.	9 500 000,-
		66.	33 000 000,-
KS	10 000 000,-		

999 - Evidenčné účty

ZS	9 500 000,-	54a.	25 000 000,-
52.	25 000 000,-	54b.	25 000 000,-
56a.	25 000 000,-	58.	25 000 000,-
56b.	25 000 000,-	82.	19 000 000,-
10.	9 500 000,-		
66.	33 000 000,-		
KS	23 000 000,-		

Účty nákladov

611 - Náklady na pokladničné a medzibankové operácie

87b.	1 800 000,-	583	4 347 000,-
88d.	2 547 000,-		
	4 347 000,-		4 347 000,-

612 - Náklady na operácie s klientmi

88a.	5 463 934,-	583	32 615 934,-
88b.	21 488 000,-		
88c.	1 800 000,-		
88e.	840 000,-		
88f.	800 000,-		
88g.	174 000,-		
89.	2 050 000,-		
	32 615 934,-		32 615 934,-

613 - Náklady na finančný prenájom

80c.	380 000,-	583	380 000,-
	380 000,-		380 000,-

615 - Náklady na operácie s cennými papiermi

70a.	350 000,-	583	350 000,-
	350 000,-		350 000,-

616 - Náklady na devízové operácie

95b.	3 900 000,-	583	4 150 000,-
95c.	250 000,-		
	4 150 000,-		4 150 000,-

631 - Náklady na zamestnancov

76a.	12 000 000,-	583	12 000 000,-
	12 000 000,-		12 000 000,-

632 - Sociálne náklady

77.	4 560 000,-	583	4 680 000,-
78.	120 000,-		
	4 680 000,-		4 680 000,-

636 - Nakupované výkony

18.	10 000,-	583	3 780 000,-
23a.	350 000,-		
23b.	50 000,-		
23d.	550 000,-		
28.	2 200 000,-		
75.	620 000,-		
	3 780 000,-		3 780 000,-

637 - Odpisy hmotného investičného majetku

84.	4 000 000,-	583	4 000 000,-
	4 000 000,-		4 000 000,-

638 - Odpisy nehmotného investičného majetku

85.	3 600 000,-	583	3 600 000,-
	3 600 000,-		3 600 000,-

651 - Tvorba opravných položiek

48.	336 000,-	583	336 000,-
	336 000,-		336 000,-

652 - Tvorba zákonných rezerv

83.	1 284 000,-	583	1 284 000,-
	1 284 000,-		1 284 000,-

671 - Mimoriadne náklady

86b.	620 000,-	583	620 000,-
	620 000,-		620 000,-

681 - Daň z príjmu z bežnej činnosti – splatná

96.	10 213 246,-	583	10 213 246,-
	10 213 246,-		10 213 246,-

Účty výnosov

711 - Výnosy z pokladničných a medzibankových operácií

583	15 554 500,-	19b.	10 000,-
		61b.	1 000 000,-
		91a.	1 860 000,-
		91b.	3 814 500,-
		91c.	870 000,-
		91d.	8 000 000,-
	15 554 500,-		15 554 500,-

712 - Výnosy z operácií s klientmi

583	65 683 000,-	5.	75 000,-
		13.	105 000,-
		15a.	100 000,-
		17.	10 000,-
		20c.	30 000,-
		39c.	15 000,-
		46a.	38 265 000,-
		47a.	1 950 000,-
		72.	20 000,-
		87a.	2 640 000,-
		94ac.	21 483 000,-
		94bd.	990 000,-
	65 683 000,-		65 683 000,-

713 - Výnosy z finančného prenájmu

583	500 000,-	81.	500 000,-
	500 000,-		500 000,-

715 - Výnosy z operácií s cennými papiermi

583	3 000 000,-	42b.	1 000 000,-
		69.	2 000 000,-
	3 000 000,-		3 000 000,-

751 - Použitie opravných položiek

583	1 100 000,-	21b.	700 000,-
		50.	400 000,-
	1 100 000,-		1 100 000,-

716 - Výnosy z devízových operácií

583	8 132 550,-	12c.	500 000,-
		20d.	100 000,-
		34b.	31 250,-
		39d.	245 000,-
		73c.	200 000,-
		95a.	7 056 300,-
	8 132 550,-		8 132 550,-

767 - Iné prevádzkové výnosy

583	3 500 000,-	30.	3 500 000,-
	3 500 000,-		3 500 000,-

583/1 - Účet ziskov a strát pred zdanením

611	4 347 000,-	711	15 554 500,-
612	32 615 934,-	712	65 683 000,-
613	380 000,-	713	500 000,-
615	350 000,-	715	3 000 000,-
616	4 150 000,-	716	8 132 550,-
631	12 000 000,-	751	1 100 000,-
632	4 680 000,-	767	3 500 000,-
636	3 780 000,-		
637	4 000 000,-		
638	3 600 000,-		
651	336 000,-		
652	1 284 000,-		
Zisk z bežnej činnosti	25 947 116,-		
671	620 000,-	Strata z mimoriadnej činnosti	620 000,-
Zisk spolu: 582/1	25 327 116,-		
	97 470 050,-		97 470 050,-

582/1 - Konečný účet súvahový pred zdanením

111	56 240 000,-	134	87 447 000,-
111 750 000,-DEM	15 750 000,-	221	205 040 264,-
111 300 000,-USD	8 850 000,-	221 1 482 000,-DEM	29 640 000,-
118	3 400 000,-	221 206 000,-USD	5 974 000,-
121	137 043 000,-	225	268 600 000,-
122	32 565 000,-	225 500 000,-DEM	10 000 000,-
131	63 860 000,-	226	31 530 000,-
131 6 548 225,-DEM	130 964 500,-	229	5 500 000,-
131 1 030 000,-USD	29 870 000,-	261	14 500 000,-
133	100 000 000,-	342	3 105 000,-
214	209 600 000,-	346	1 396 000,-
216	119 000 000,-	347	1 622 880,-
218	72 000 000,-	347	4 620 290,-
241	64 883 000,-	348	6 000 000,-
242	2 990 000,-	356	1 980 000,-
341	4 000 000,-	355	2 167 500,-
344	1 000 000,-	358	750 000,-
351	270 000,-	358	9 257 450,-
383	16 500 000,-	362	4 000 000,-
384	6 000 000,-	521	33 000 000,-
412	12 000 000,-	542	1 284 000,-
413	33 000 000,-	552	50 000 000,-
431	89 400 000,-	557	1 500 000,-
432	60 000 000,-	561	500 000 000,-
433	11 100 000,-	571	2 053 000,-
434	13 300 000,-	583/1	25 327 116,-
451	19 000 000,-		
474	2 055 000,-		
475	15 500 000,-		
438	- 8 030 000,-		
458	- 570 000,-		
478	- 6 800 000,-		
249	- 8 446 000,-		
	1 306 294 500,-		1 306 294 500,-

Výpočet dane z príjmu právnických osôb:

1. Zisk z bežnej činnosti	25 947 116,-
2. Pripočítateľné položky	
- reprezentačné	+ 350 000,-
- tvorba opravnej polžky	+ 336 000,-
3. Odpočítateľné položky	
- použitie opravnej položky	- 1 100 000,-
Zisk z bežnej činnosti pred zdanením	25 533 116,-
Daň z príjmu - splatná (40%)	10 213 246,-

Účtovanie:	Suma	MD	D
96. Zaúčtovanie dane z príjmu	10 213 246,-	681	347

Zisk z bežnej činnosti pred zdanením	25 947 116,-
Daň z príjmu - splatná	- 10 213 246,-
Strata z mimoriadnej činnosti	- 620 000,-
Čistý zisk za účtovné obdobie	15 113 870,-

583/2 - Účet ziskov a strát

611	4 347 000,-	711	15 554 500,-
612	32 615 934,-	712	65 683 000,-
613	380 000,-	713	500 000,-
615	350 000,-	715	3 000 000,-
616	4 150 000,-	716	8 132 550,-
631	12 000 000,-	751	1 100 000,-
632	4 680 000,-	767	3 500 000,-
636	3 780 000,-		
637	4 000 000,-		
638	3 600 000,-		
651	336 000,-		
652	1 284 000,-		
671	620 000,-		
681	10 213 246,-		
Zisk	15 113 870,-		
	97 470 050,-		97 470 050,-

582/2 - Konečný účet súvahový

111	56 240 000,-	134	87 447 000,-
111 750 000,-DEM	15 750 000,-	221	205 040 264,-
111 300 000,-USD	8 850 000,-	221 1 482 000,-DEM	29 640 000,-
118	3 400 000,-	221 206 000,-USD	5 974 000,-
121	137 043 000,-	225	268 600 000,-
122	32 565 000,-	225 500 000,-DEM	10 000 000,-
131	63 860 000,-	226	31 530 000,-
131 6 548 225,-DEM	130 964 500,-	229	5 500 000,-
131 1 030 000,-USD	29 870 000,-	261	14 500 000,-
133	100 000 000,-	342	3 105 000,-
214	209 600 000,-	346	1 396 000,-
216	119 000 000,-	347	1 622 880,-
218	72 000 000,-	347	4 620 290,-
241	64 883 000,-	348	6 000 000,-
242	2 990 000,-	356	1 980 000,-
341	4 000 000,-	355	2 167 500,-
344	1 000 000,-	358	750 000,-
351	270 000,-	358	9 257 450,-
383	16 500 000,-	362	4 000 000,-
384	6 000 000,-	521	33 000 000,-
412	12 000 000,-	542	1 284 000,-
413	33 000 000,-	552	50 000 000,-
431	89 400 000,-	557	1 500 000,-
432	60 000 000,-	561	500 000 000,-
433	11 100 000,-	571	2 053 000,-
434	13 300 000,-	Zisk	15 113 870,-
451	19 000 000,-	Daň -347	10 213 246,-
474	2 055 000,-		
475	15 500 000,-		
438	-8 030 000,-		
458	- 570 000,-		
478	- 6 800 000,-		
249	- 8 446 000,-		
	1 306 294 500,-		1 306 294 500,-

Príloha

Výpočet kurzových rozdielov - účty valút

Mena	Aktívne účty zostatok k 31.12.	Pasívne účty zostatok k 31.12.	Rozdiel zostatkov účtov (2 - 3)	Kurz valuta-stred k 1.1.	Kurz valuta-stred k 31.12.	Rozdiel kurzov (5 - 6)	Nerealizovaný kurzový zisk (4 x 7)
1	2	3	4	5	6	7	8
DEM	750 000,-	-	750 000,-	20,-	21,-	+1,-	750 000,-
USD	300 000,-	-	300 000,-	30,-	29,50	-0,50	-

Realizovaný kurzový zisk:

750 000,- (strana D účtu 358 - Účet kurzových rozdielov - valutové účty)
- 750 000,- (nerealizovaný kurzový zisk - 8. stĺpec tabuľky)

0,- (realizovaný kurzový zisk)

Kurzová strata:

250 000,- (strana MD účtu 358 - Účet kurzových rozdielov - valutové účty, celý zostatok strany MD sa zaúčtuje do nákladov)

Výpočet kurzových rozdielov - účty devíz

Mena	Aktívne účty zostatok k 31.12.	Pasívne účty zostatok k 31.12.	Rozdiel zostatkov účtov (2 - 3)	Kurz devíza-stred k 1.1.	Kurz devíza- stred k 31.12.	Rozdiel kurzov (5 - 6)	Nerealizovaný kurzový zisk (4 x 7)
1	2	3	4	5	6	7	8
DEM	6 620 725,-	1 992 000,-	4 628 725,-	18,-	20,-	+2,-	9 257 450,-
USD	1 030 000,-	206 000,-	824 000,-	30,-	29,-	-1,-	-

Realizovaný kurzový zisk:

16 313 750,- (strana D účtu 358 - Účet kurzových rozdielov - devízové účty)
- 9 257 450,- (nerealizovaný kurzový zisk - 8. stĺpec tabuľky)

7 056 300,- (realizovaný kurzový zisk)

Kurzová strata:

3 900 000,- (strana MD účtu 358 - Účet kurzových rozdielov - devízové účty, celý zostatok strany MD sa účtuje do nákladov)

(Dokončenie zo str. 12)

stav sebavedomia. U mnohých sa prejavila citlivosť hraničiaca s ješitnosťou, náladovosť a citová labilita, ako aj zvýšený vnútorný konflikt a začínajúci psychický stres. To má skutočne negatívny vplyv na výkon v obchodnom rokovaní. Preto sme sa rozhodli v budúcnosti zaradiť do kurzu „obchodné rokovanie" aj krátky exkurz nácviku relaxácii s použitím techník na meranie momentálnej úrovne psychického stresu a citového naladenia.

2. Školenia pre líniových manažérov firmy.

Tento typ školení bol zacielený na majstrov, výkonných manažérov firiem a operačný manažment firmy. Obsahoval nácvik základných a špecifických techník riadenia a vedenia ľudí s prihliadnutím na špecifické podmienky danej firmy.

Každý kurz sa zostavoval presne pre potreby tej-ktorej firmy. Bol vždy zostavený modulárne, aby sa mohol pružne, podľa potreby vždy zaradiť ten modul, ktorý sa ukázal z hľadiska potrieb firmy najdôležitejší. Pri realizácii kurzu sa vždy prihliadalo na úroveň poznatkov v danej oblasti a na schopnosť pracovníkov prijímať nové poznatky, ktoré by sa mali stať súčasťou ich pracovného stereotypu. Pred začatím kurzu sa väčšinou so súhlasom firmy uskutočnil prieskum motivačnej úrovne pracovníkov voči kurzu. Ak bola motivačná úroveň pracovníkov nižšia, ich nastavenie pre prijímanie nových poznatkov nedostatočné, začínali sme tzv. predkurzom, v rámci ktorého sme ukázali na prípadových štúdiách potrebu zmeny, prípadne prijatia nových poznatkov. Snažili sme sa vybrať prípadové štúdie, ktoré fixovali niektoré všeobecné problémy firmy ako takej, a teda vzbudili u pracovníkov záujem. Zvláštny prístup sme použili u žien - manažériek. Práve počas kurzov, v ktorých frekventantkami boli samé ženy, sa objavila požiadavka používať viac prípadové štúdie. U žien - manažériek sa prejavoval oveľa viac ako u mužov - manažérov pragmatický a rýdzo racionálny prístup a oveľa väčšia schopnosť korigovať svoje postupy najmä pri fiktívnom rozhodovaní a riadení firmy. Určité emocionálne prvky (ješitnosť, neomylnosť, empatia) boli u žien - manažériek výrazne potlačené v prospech racionality.

V niektorých kurzoch sme použili i videovýcvik. Pozitívny ohlas vyvolal najmä nácvik rozhovorov používaných tak v manažmente, ako aj v personálnej práci.

V rámci vzdelávacích cyklov manažérov rôzneho zamerania sa postupne vyprofilovali oblasti psychologických vied, ktoré sú pre úspešný výkon jednotlivých typov manažmentu potrebné. Napríklad sa jednoznačne potvrdilo, že aktívni marketingoví manažéri v rámci svojej profesie pre jej úspešný výkon nutne potrebujú zvládnuť základy sociálnej psychológie, psychológie trhu a psychológie reklamy (schematický pomer poznatkov z jednotlivých psychologických disciplín, ktoré sú podmienkou pre úspešné vykonávanie manažéra marketingu uvádza graf č. 1). Taktiež sa v rámci vzdelávania potvrdilo, že podnikoví manžéri sa vo svojej riadiacej praxi nezaobídu bez poznatkov psychológie práce, sociálnej psychológie a psychológie osobnosti, ktorá im napomôže identifikovať nielen svoje psychické predpoklady pre vedenie ľudí, tímovú prácu a získanie prirodzenej autority, ale odhalí im aj danosti pracovníkov, ktorých vedú a riadia v danej pracovnej skupine (schematický pomer poznatkov z jednotlivých psychologických disciplín, ktoré sú podmienkou úspešného zvládnutia manažérskej pozície v podniku uvádza graf č. 2).

Samostatnú skupinu, ktorá sa v rámci vzdelávacieho procesu vyprofilovala ako zvlášť náročná na prijímanie a aplikáciu poznatkov z oblasti psychologických vied, bola skupina vrcholového manažmentu. Tu sa na základe použitia psychodiagnostických metód a techník ukázal rozpor medzi psychickou pripravenosťou manažérov pre výkon vrcholovej pozície a ich ašpiračnou úrovňou. Väčšinou išlo o syndróm tzv. otvorených psychologických nožníc. Ašpiračná úroveň mnohých manažérov, ktorí prijali pozície vo vrcholovom manažmente, výrazne kontrastovala s ich psychickou pripravenosťou pre výkon tejto pracovnej pozície. Prejavovalo sa to najmä v oblasti sociálnej komunikácie, tvorbe psychologickej atmosféry na pracovisku vrátane medziľudských vzťahov, v oblasti riadenia, kde sa využíval zväčša autoritatívny model riadenia. V rámci vzdelávania sa potvrdila hypotéza, že rozvoj a profit firmy je skoro priamo závislý od schopnosti vrcholového manažmentu v praxi aplikovať poznatky psychológie osobnosti, obchodného rokovania a participatívneho štýlu riadenia a vedenia ľudí. Otázky sebahodnotenia, sebavedomia, sebamonitorovania v rozličných pracovných situáciách boli pre mnohých manažérov nové a v rámci nácvikov sa stali východiskom eliminovania doterajších zdrojov ich neúspechov a potrebám praxe neadekvátnych pracovných stereotypov (schematický pomer poznatkov z jednotlivých psychologických disciplín, ktoré považujeme za podmienku úspešného zvládnutia vrcholovej manažérskej pozície v podniku znázorňuje graf č. 3).

Záverom možno konštatovať, že skúsenosti, ktoré sme pri aplikácii jednotlivých kurzov z oblasti psychologických vied, videonácvikov a tréningov manažérov rôznych úrovní riadenia v podnikoch doteraz získali, jednoznačne ukazujú, že je ešte stále veľa bielych miest vo vzdelávaní našich manažérov. Týkajú sa tak odbornej, ako aj psychologickej oblasti. Tento problém vo veľkých firmách, ktoré majú aj v súčasnosti dobre a cielene vypracovaný systém vzdelávania pracovníkov, nie je tak vypuklý, ako v stredných a malých podnikoch, kde sa problematika vzdelávania pracovníkov často dostáva na periférii záujmu tak manažmentu, ako aj vlastníkov podnikov, a čo je ešte horšie, nechápe sa ako východisko profitu firmy, ale skôr ako určitý luxus. Výsledky vzdelávania manažérov, najmä však spätná väzba, t.j. ich úspešnosť v praxi, ktorá má často priamy odraz v úspešnom reagovaní firmy na trhu ukazujú, že len dobre pripravení manažment môže priniesť firme profit.

Graf 2

Znázornenie pomeru poznatkov z oblasti psychologických vied, ktoré sú podmienkou pre úspešný výkon pozície manažéra marketingu

Graf 3

Znázornenie pomeru poznatkov z oblasti psychologických vied, ktoré sú podmienkoupre úspešný výkon pozície vrcholového manažéra v podniku

Použitá literatúra:

1. Kolman L. : Psychologie pro mladého manažera. Praha A-Plus 1990.
2. Szarková M.: Psychológia pre manažérov. Bratislava Kartprint 1994.
3. Szarková M.: Nároky na zručnosti manažéra v podmienkach transformačného procesu ekonomiky v Slovenskej republike. Zb.výsledkov výskumu Ekonomickej Univerzity v Bratislave 1990-95.

POVOĽOVANIE NÁRODNÝCH BÁNK V USA

JUDr. František Hetteš
Národná banka Slovenska

Na rozdiel od Slovenska pôsobí v USA niekoľko orgánov, ktoré povoľujú rôzne druhy bánk. OCC, ktorý bol založený v roku 1863, vykonáva dohľad nad približne 3 900 bankami pôsobiacimi v USA. OCC povoľuje tzv. národné banky. Ide o banky, ktoré nie sú činné v rámci holdingových spoločností. Tie povoľuje Federálny rezervný systém (Federal reserve system), ktorý má postavenie podobné Národnej banke Slovenska. Okrem uvedených dvoch druhov bánk existujú v USA aj ďalšie finančné inštitúcie bankového typu, ktoré povoľujú iné subjekty. Sú to napr. tzv. štátne banky, ktoré povoľujú orgány jednotlivých štátov USA. Na rozdiel od Slovenska je v USA činných podstatne viac špecializovaných bánk, napr. banky na kreditné karty, banky spravujúce hotovosti pre veľké spoločnosti a iné.

Predmetom tohto príspevku je iba povoľovanie národných bánk prostredníctvom OCC a je zameraný len na niektoré okruhy otázok povoľovacieho procesu uskutočňovaného OCC.

Povoľovanie bánk možno zásadne rozdeliť na dve etapy. V prvej sa vydáva predbežný súhlas na zorganizovanie banky a v druhej samotné povolenie (rozhodnutie). Jedným z rozhodujúcich kritérií pre povolenie banky je výška základného kapitálu, ktorá sa pohybuje zásadne od 1 do 5 miliónov dolárov. Výška základného kapitálu banky sa odvíja od charakteristiky prostredia, v ktorom má banka pôsobiť (napr. hustota obyvateľstva, druh výroby, existujúca konkurencia, zameranie činnosti banky). Vzhľadom na to, že nová banka sa vo všeobecnosti stáva ziskovou až po troch rokoch svojej činnosti, základný kapitál musí byť taký vysoký, aby vyrovnal prípadné vzniknuté straty. Pritom je treba uviesť, že základný kapitál na rozdiel od nás nemožno použiť na zriadenie banky, napr. na nákup budovy alebo počítačov.

Koncom apríla 1995 sa uskutočnil v Inštitúte bankového vzdelávania v Bratislave kurz na tému „Povoľovanie národných bánk v USA". Vzhľadom na zameranie kurzu zúčastnili sa na ňom pracovníci bankového dohľadu, ktorí pripravujú podklady na povoľovanie bánk na Slovensku. Obsahom kurzu bolo okrem iného oboznámenie sa s úlohami a cieľmi, ktoré plní The Office of the Comptroller of the Currency (OCC), s postupmi a kritériami udeľovania licencií národným bankám a s povoľovaním zmien v kontrole národnej banky. Kurz viedla Kathleen S. O'Brien z OCC, ktorá má dlhoročnú prax z povoľovania národných bánk v USA.

Napriek tomu, že právne predpisy v USA presne definujú činnosti, ktoré môžu banky vykonávať, OCC tieto činnosti záväzne vykladá. Súhlasí tak s tým, aby národné banky vykonávali okrem typických bankových činností aj tzv. súvzťažné činnosti, ktoré bezprostredne súvisia s bankovou činnosťou, resp. ju dopĺňajú (napr. uzatváranie niektorých poistných zmlúv, ktoré zabezpečujú splatenie poskytnutého úveru).

Pri povoľovaní národných bánk sa doteraz presadzovalo striktné oddelenie investičného bankovníctva od komerčného. Toto oddelenie však nebolo nikdy úplne dôsledné, lebo banky môžu nakupovať niektoré druhy cenných papierov vydávaných štátom. V poslednom období sa zosilňujú tlaky na rozšírenie činností bánk v investičnom bankovníctve.

V povoľovacom procese sa kladú osobitné požiadavky na riaditeľov bánk a členov dozornej rady banky. S cieľom zabezpečenia ochrany záujmov akcionárov banky musia členovia dozornej rady vlastniť dovedna minimálne 25 % základného kapitálu banky. Vlastníctvo základného kapitálu v uvedenom rozsahu dáva členom dozornej rady možnosť reálne ovplyvňovať činnosť banky. Podľa amerického práva väčšina členov dozornej rady musí byť občanmi USA. Dve tretiny členov dozornej rady musia žiť v štáte, kde banka pôsobí, alebo maximálne 100 míľ od sídla banky. Touto podmienkou sa zabezpečuje skutočnosť, aby členovia dozornej rady poznali miestne podmienky, v ktorých má byť banka činná. Pri skúmaní vhodnosti členov dozornej rady využíva OCC aj vlastnú databázu (nazývanú lexis nexis), kde sú údaje o všetkých osobách, s ktorými OCC prišiel pri svojej činnosti do styku. Členovia dozornej rady musia byť schopní finančne pomôcť banke v prípade problémov. Okrem iného musia zložiť písomnú prísahu, podľa ktorej budú svoju činnosť vykonávať v súlade s platným právom a v záujme banky a jej klientov. Fyzické osoby, ktoré spáchali trestný čin spojený so stratou dôvery (napr. spreneveru) nemôžu byť členmi dozornej rady. Predstavitelia banky musia byť integrálne osobnosti. Žiadatelia o založenie banky, ktorých má byť päť, majú tvoriť ucelenú skupinu, u ktorej je predpoklad, že sa v krátkom čase nerozpadne. Vnútorná kontrola banky bezprostredne podlieha dozornej rade.

Pri povoľovaní sa často využívajú osobné rozhovory, napr. so zakladateľmi banky. V nich sa zisťuje, či osoby zakladajúce banku majú skutočnú predstavu o banke a výkone jednotlivých činností banky. Takmer každý údaj o nich sa preveruje na mieste, napr. u posledného zamestnávateľa sa overuje pracovný životopis. OCC spo-

lupracuje s mnohými inými orgánmi, ako napr. s Ministerstvom financií, FBI, Interpolom, Ministerstvom zahraničných vecí, daňovým úradom, imigračným úradom a pod. Odmietnutie spolupráce s OCC zo strany zakladateľov banky (napr. neposkytnutie informácií o finančnej situácii) je dôvodom na nevydanie požadovaného povolenia.

Na základe právnych predpisov OCC presadzuje, aby sa vklady spoločenstva použili v lokalite, v ktorej ich banka vyzbierala. Táto požiadavka sa musí premietnuť do materiálov tvoriacich súčasť žiadosti o povolenie banky. Z nich je zrejmé, ako bude banka túto podmienku zabezpečovať.

Významná pozornosť sa venuje vypracovaniu obchodného plánu banky, ktorý musí byť veľmi detailný. OCC využíva pri jeho vyhodnocovaní aj osobitný počítačový program. Aplikuje svoje poznatky, ktoré získal z realizovania už schváleného obchodného plánu obdobnej banky v minulosti a porovnáva plánované výsledky so skutočnými. Z obchodného plánu musí byť zrejmý výhľad budúcich ziskov a spôsoby, akými sa k nim banka prepracuje. Pritom sa vychádza z podrobnej analýzy trhov, na ktorých bude banka pôsobiť. Z nej by mali byť zrejmé predpokladané pohyby v spoločnosti, resp. aké faktory majú tieto zmeny spôsobiť. Banka v obchodnom pláne musí vedieť presvedčivo preukázať, že je schopná sa udržať, ale aj úspešne rozvíjať svoju činnosť v záujme akcionárov a spoločnosti, pre ktorú mieni vykonávať bankovú činnosť. Zameraniu obchodného plánu má zodpovedať štruktúra a kvalifikácia zamestnancov banky. Nezabúda sa na adekvátnosť obchodného plánu k výške základného kapitálu banky. Do obchodného plánu sa zapracúvajú poznané a predpokladané potreby spoločnosti, kde má banka pôsobiť. Obchodný plán musí byť vyhotovený v súlade s platnými právnymi predpismi.

OCC hodnotí oblasť pôsobnosti banky aj z hľadiska jej možného ekonomického rastu. Vzhľadom na to, že zámer zriadiť banku sa oznamuje v dennej tlači, majú možnosť sa k nemu vyjadriť už existujúce banky. Týmto spôsobom získava OCC ďalšie informácie potrebné na posúdenie obchodného plánu a vydanie povolenia pre banku. Navrhovaný obchodný plán nemá byť zásadne príliš optimistický, resp. konzervatívny. Pri najbližšej kontrole na mieste sa hodnotí, či sa darí plniť prijatý obchodný plán, či nedošlo k jeho zmenám (ak áno, z akých dôvodov) a aké sú príčiny neúspechu.

OCC v začiatočnej fáze činnosti novej banky, keď sa počíta so stratami, nesúhlasí s tým, aby boli vydávané prioritné akcie. Pri nich sa podľa amerických právnych predpisov vyplácajú dividendy bez ohľadu na hospodársky výsledok banky.

Na základe všetkých zistení vykonaných v rámci povoľovacieho konania vydáva OCC tri typy rozhodnutí, a to tzv. priamy súhlas, podmienený súhlas alebo rozhodnutie, ktorým sa žiadosť zamietne. Priamy súhlas obsahuje 15 podmienok, napr. povinnosť uzavrieť dva druhy poistných zmlúv (jedna sa týka upisovania akcií banky a druhá činnosti riadiacich pracovníkov banky) a podmienky na predaj akcií. Podmienený súhlas obsahuje podmienky, ktoré treba splniť pred začatím činnosti a tie, ktoré treba splniť po vydaní povolenia.

Pred samotným začatím činnosti banky uskutoční OCC na základe návrhu žiadateľov, ktorý treba oznámiť minimálne 45 dní vopred, dohliadku na mieste, kde sa preveruje splnenie podmienok na výkon bankových činností.

Pani Kathleen S. O'Brien v ďalšej časti kurzu okrem iného vysvetlila postupy OCC pri regulácii nadobúdania a zmien väčšinovej účasti (kontroly) v banke, druhy opatrení na nápravu zistených nedostatkov v bankách, otázky zlučovania bánk z pohľadu OCC a osobitne sa účastníci konania zaoberali zastúpeniami bánk tzv. reprezentáciami.

Niektoré poznatky získané z kurzu možno priamo využiť v samotnej činnosti úseku bankového dohľadu pri povoľovaní bánk a pobočiek zahraničných bánk. Ďalšie však treba zapracovať najskôr do príslušných všeobecne záväzných právnych predpisov a následne do interných aktov bankového dohľadu. A až potom ich možno konfrontovať s praxou.

Krátko po skončení kurzu zaslala pani Kathleen S. O'Brien všetkým účastníkom obligátne certifikáty. Vo svojom sprievodnom liste vyjadrila nadšenie zo svojho pobytu na Slovensku a nádej, že v krátkom čase opäť zavíta do našej krajiny.

Pani Kathleen S. O'Brien v rozhovore s účastníkmi kurzu

ROK OCHRANY EURÓPSKEJ PRÍRODY

ENCY 1995

Rada Európy vyhlásila prvýkrát Rok ochrany prírody pred 25 rokmi. Bol venovaný ochrane štátom chránených území. ENCY 1995 zdôrazňuje myšlienku potreby ochrany prírody ako celku, nielen jej izolovaných častí. Do medzinárodnej kampane pri príležitosti ENCY 1995 sa zapojilo viac ako 40 krajín, ktoré majú delegátov v Medzinárodnom organizačnom výbore a na prípravu vlastného programu si vytvorili národné organizačné výbory.

Na Slovensku takýto výbor vznikol v roku 1993 v koordinácii Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky a má v ňom zastúpenie množstvo významných inštitúcií a spolkov.

Návrh celospoločenského programu k ENCY 1995 schválila vláda Slovenskej republiky v auguste 1994. Obsahuje výchovné a propagačné podujatia, konferencie, semináre a viaceré projekty, ako napr. projekt záchrany ohrozených druhov organizmov, záchrany a obnovy mokradí, ochrany ekologicky významných biotopov, ozeleňovania miest a obcí, revitalizácie riečnej siete, vybudovania podunajskej cykloturistickej trasy a pod. Národná banka Slovenska sa do podujatí zapojila podporou pri príprave výstavy platidiel s prírodnými motívmi a emisiou pamätnej striebornej mince.

Tretia pamätná minca, ktorú Národná banka Slovenska vydáva v rámci emisného plánu na rok 1995, je venovaná Roku ochrany európskej prírody (European Nature Conservation Year - ENCY 1995), ktorý bol vyhlásený z podnetu Rady Európy pod heslom „Mysli na budúcnosť, staraj sa o prírodu".

Uzávierka vyhlásenej verejnej anonymnej súťaže na umelecký návrh pamätnej striebornej mince bola 17. februára 1995. Tematika ochrany prírody je pre výtvarníkov zaujímavá, čo sa prejavilo v pomerne vysokom počte návrhov prihlásených do súťaže - 19 od trinástich autorov.

I. cena
Miroslav Ronai

II. cena
Patrik Kovačovský

III. cena
akad. sochár Imrich Svitana

Do komisie NBS na posudzovanie návrhov mincí boli prizvaní i odborní poradcovia, pracovníčka Ministerstva životného prostredia SR RNDr. Jana Zacharová a pracovník Ústavu zoológie a ekosozológie SAV RNDr. Mikuláš Lisický, CSc., ktorí poskytli pracovníkom emisného oddelenia odbornú pomoc pri príprave súťaže.

Komisia sa po dôkladnom zhodnotení predložených diel rozhodla odmeniť prvou cenou a odporučiť na realizáciu výtvarný návrh sochára Miroslava Ronaia, ktorý je úspešným autorom už dvoch pamätných slovenských mincí, a to mince k 150. výročiu kodifikácie spisovnej slovenčiny a k 100. výročiu založenia Medzinárodného olympijského výboru a prvej účasti Slovenskej republiky na olympijských hrách. Komisia pri výbere zohľadnila vysokú sochársku úroveň návrhu, ocenila vyrovnanosť averzu a reverzu mince a etické posolstvo, ktoré nesie averz návrhu - myšlienku starostlivosti o nové pokolenie. Reverzná strana mince rozvíja túto myšlienku do širšej súvislosti zobrazením rastlinnej a živočíšnej ríše.

Na averze autor umiestnil v hornej časti mincového poľa štátny znak, okolo ktorého je v neuzavretom kruhu nápis „Rok ochrany európskej prírody". Pod štátnym znakom je zobrazený ďateľ krmiaci mláďa. Na reverze sú v ľavej časti vyobrazené motívy flóry: diablik močiarny, kotvica plávajúca a nad ňou viničlesný. V pravej časti nachádzame motívy fauny: lastovičku, bociana čierneho a bociana bieleho v trstine.

Druhú cenu získal návrh študenta VŠVU Patrika Kovačovského, ktorý zaujal vyrovnanosťou averzu a reverzu, ako aj netradičnou kompozíciou. Na reverznej strane je motív ochrany zvýraznený zakomponovaním jednotlivých predstaviteľov fauny do textu - do písmena O. Na averznej strane tento spôsob zobrazenia vidíme v zakomponovaní štátneho znaku.

Tretiu cenu udelila komisia akademickému sochárovi Imrichovi Svitanovi. Autor v ňom stvárnil motív ochrany prírody z pohľadu upozornenia na jej zdevastovanie.

Na základe množstva kvalitných návrhov sa komisia rozhodla udeliť odmeny autorom Štefanovi Novotnému, akad. soch. Vojtechovi Pohankovi a Patrikovi Kovačovskému.

Minca v hodnote 200 Sk, s priemerom 34 mm a hmotnosťou 20 g, je vyrazená zo striebra s rýdzosťou 750/1000 v Štátnej mincovni Kremnica v počte 28 000 kusov v bežnej kvalite a 2000 kusov vo vyhotovení „PROOF". Na hrane mince sú opakované nápisy „ENCY 1995", medzi ktorými je štylizovaný znak ryby.

NBS vydaním mince prispieva k propagácii tejto celoeurópskej akcie a oslovuje širokú verejnosť, pretože je dôležité uvedomiť si, ako to vyjadril aj generálny tajomník Rady Európy pán Daniel Tarschys, že „Ochrana prírody nie je luxusom, ani nostalgickým snom. Naopak, je základným predpokladom udržateľného rozvoja našich spoločností, a tým z dlhodobého hľadiska predpokladom prežitia."

Text: Ing. Dagmar Flaché
Foto: Ing. Štefan Fröhlich

odmena
Štefan Novotný

odmena
akad. sochár Vojtech Pohanka

odmena
Patrik Kovačovský

Návšteva z JAR

Na pozvanie guvernéra NBS Vladimíra Masára navštívil našu krajinu Christian Lodewyk Stals, guvernér South African Reserve Bank, ktorá plní funkciu centrálnej banky v Juhoafrickej republike. Návšteva sa uskutočnila v rámci nadväzovania bilaterálnych vzťahov so zahraničnými centrálnymi bankami. Na spoločnom stretnutí zástupcov Juhoafrickej republiky s členmi Bankovej rady NBS sa navzájom informovali o štruktúre menových nástrojov a menovej politike oboch centrálnych bánk, o ekonomických výsledkoch a bankových systémoch oboch republík. Predstavitelia oboch centrálnych bánk sa dohodli na ďalšej vzájomnej výmene informácií, ktorá by mala otvoriť priestor pre nadviazanie komerčných aktivít medzi oboma krajinami.

-pol-

VÚB, a. s., hodnotila

Stratégia a koncepcia Všeobecnej úverovej banky, a. s., po valnom zhromaždení bola hlavnou témou tlačovej konferencie jej predstaviteľov. Podľa slov prezidenta VÚB, a. s., Jána Gabriela valné zhromaždenie potvrdilo dobrú prácu banky v roku 1994 a schválilo podnikateľský zámer na rok 1995, ktorého hlavným cieľom je udržanie kontinuity z predchádzajúcich piatich rokov, počas ktorých sa VÚB, a. s., vypracovala na banku slušného stredoeurópskeho významu. V tomto roku ju čakajú náročné úlohy spojené s dobudovaním nového informačného systému a siete pracovísk, s riešením zdrojov krytia rizikových aktív v spolupráci s NBS a MF SR, ako aj ďalšie aktuálne úlohy strategického významu.

-pol-

Odhaľovanie falzifikátov peňazí

Inštitút bankového vzdelávania Národnej banky Slovenska usporiadal v spolupráci s emisným odborom NBS v dňoch 27. 6. - 30. 6. 1995 medzinárodný seminár pod názvom „Odhaľovanie falzifikátov peňazí". Na seminári, ktorý otvorili guvernér NBS Vladimír Masár a minister vnútra SR Ľudovít Hudek sa zúčastnili špecialisti z ôsmich centrálnych bánk (ČR, Maďarska, Poľska, Rakúska, Slovinska, Talianska, Ukrajiny a Slovenska).

Účastníci seminára hovorili o skúsenostiach, ktoré získali pri odhaľovaní falošných peňazí a navrhovali konanie stretnutí s takýmto zameraním častejšie. Zhodli sa v názore, že výmena informácií je v boji proti falzifikátom tým najúčinnejším nástrojom.

Na seminári aktívne vystupovali i zástupcovia Interpolu a americkej tajnej služby U. S. Secret Service. Účastníkov seminára oboznámili so zvlášť nebezpečnými falzifikátmi USD, ktoré sa začínajú objavovať už aj v krajinách strednej a východnej Európy.

-ip-

Foto: Csaba Kerekes

THE INTEGRATED COMMUNICATIONS SYSTEM OF THE NATIONAL BANK OF SLOVAKIA

READY FOR THE FUTURE

Ing. Ľubomír Balla
National Bank of Slovakia

THE PUBLIC DATA NETWORK AND IMNS NETWORK COULD NOT „KEEP UP"

The National Bank of Slovakia (NBS) deemed it necessary to upgrade its communications system. The NBS at the very beginning of its inception (early in 1993) was faced with the stark reality of having at its disposal only the telephone network and the accompanying telephone switching network as a means of providing data communication among its branches in Bratislava, Trenčín, Banská Bystrica, and Košice.

The strategic decision to build up a private communication network for NBS needs was made as early as the beginning of 1993. According to the original requirements, it was necessary to build up a communications system for 6 locations (3 of them in Bratislava, the others in Trenčín, Banská Bystrica and Košice).

One of the reasons which led to the preference of the private network solution model was, in addition to other factors, the fact that none of the potential suppliers of services could offer required communication services to the NBS in the form of one integrated communications package either because of technical or legislative problems.

At that time the EuroTel Bratislava company was offering, through its public data network, only packet data transmission services which have proved to be insufficient for the establishment of the integrated communications system tailored to NBS needs.

At that particular time the relatively attractive service IMNS offered by IBM was primarily selected to cover requirements of communication infrastructure because of the fact that at the beginning of 1993, only the IMNS provided such service to the NBS which gave rise to the considecation of integrating the model of private data network (min. 64kbps) and phone-call transmission services into one combined communication infrastructure.

One of the fields which has recently undergone several qualitative changes is communication networks and communication services. However, phone-call transmission using switched network infrastructure is not the only standard in this field any longer even though this particular type of communication service is still undoubtedly the most common communication service used today. During the last ten years, the services of packet data transmission offered mainly by packet data networks based on X.25, TCP/IP, and later the Frame Relay standard, have reached the public standard stage of development. Continued development in this area was marked by a rapid increase of activities to build-up the enterprise private networks which integrate several communication services together, and the gradual inclusion of Frame Relay, IDSN and ATM technologies in offers made by telecommunication companies. Both mentioned activities are known to solve the long-term „unsolvable" telecommunication problem of determining the most effective usage of transmission capacities of telecommunication infrastructure.

During the time up to the middle of 1993, while IBM was occupied with looking for a solution to the technical issues of the contract according to which IMNS was to provide services to the NBS allowing for the transmission of data and voice among the aforementioned six branches, the NBS was faced with the situation of having to address new aspects of communications infrastructure. The number of NBS sites increased to 20 due to the establishment of new regional branches and new sites in Bratislava.

Because of the impossibility of covering the complexity of NBS requirements through the IMNS, the IBM service had not been applied to the final design of NBS communications network therefore, the NBS had to choose another service which was realized in cooperation with the Slovak company BGS partners CS.

THE PRIVATE SOLUTION OUTLINED BY THE NATIONAL BANK OF SLOVAKIA

The decision concerning the futher build-up of a network suitable for the implementation of the intended scale of communication services in NBS was relatively fast. The analysis of communication services offered at that time (July-August 1993) clearly underscored a lack of a comperhensive communication package designed to fulfill NBS needs. None of the partial packages offered to the NBS has ever met a wider range of NBS communication needs other than the general requirements of the NBS communications system.

The basic requirements for the future NBS communications system have been formulated on several levels. Four of them considered to be decisive are:

- *reliability* of a communications system (this factor has been classified as the most important). The criteria of reli-

ability evaluation have not been limited only to a reliability of used technology but diagnostic options (monitoring system), options of the establishment of separate administrative domains (from the point of view of governing particular services), and options of virtual backup of the most important parts of system (network) have been also included.

• *data security* and protection during transmission. This factor has been considered as the one of the most important attributes of security guaranty of electronic data processing in the NBS. In the proposal of the communications system a non-discriminating approach was applied towards a solution of this issue (e.i. assurance on the same level of privacy and integrity of all services) along with the elimination of the presence of third parties from monitoring and managing the NBS communications system on the service level.

• *integration of communication services* providing an opportunity to use the common transmission infrastructure of a network. The specification of this demand has not come either from the prognosis of the usage of the different kinds of communication services in the NBS during the next 2 to 3 years or from the general forecast of new communication services which could be applied in the long-term (5 to 7 years).

• *flexibility* related to possibilities of access to particular communication services with a possibility of modifying their parameters. This factor has been considered a key factor from the point of view of the future changes in network configuration (whether planned or enforced).

The importance of maintaining the mentioned points in the design of architecture of the future NBS communications system led, at the end of 1993, to the „Project of NBS private communications network".

The execution of this project assumed the utilization of leased digital lines and the procurement of intelligent multiplexors as network nodes to build up the network. Multiplexors allow for the sharing of transmission capacity of leased lines of several services (e.g. data transmission within the frame of process of electronic data processing, phone-call transmission and later also ISDN services). The project assumed that the system integration and majority of execution works would be covered by NBS capacities.

The topology design of the NBS network was influenced by several factors. It was convenient to apply a philosophy based on a highspeed backbone in the design of the network topology because of the geographic positions of locations where NBS branches had been established in addition to the integration of considered scale of communication services (data-voice-video). The efficiency of the utilization of the backbone bandwidth is very high mainly because of the possibility of sharing transmission capacity through several services.

Also the consideration of the real possibilities of getting required leased digital lines from Slovak Telecom was a very important factor. One of the NBS demands was that the realization of the particular lines should make use of technology which would allow for the easy modification of transmission speed (e.g. fractional E1).

Reliability, security, service integration, and flexibility requirements resulted in the selections and utilization of IDNX (Integrated Digital Network Exchange - intelligent multiplexor) and line encryptors (cipher devices) providing reliable security of data transmission via leased lines.

The selection of IDNX equipment (Network Equipment Technologies, N.E.T., USA) as the key platform of technology for building the NBS communications system was made because of exceptional functional features of deployment and the availability from two companies (BGS partners CS, IBM) on the Slovak market.

IDNX devices clasified by the N.E.T. as „Communication Resource Managers" (CRM) allow for the creation of fixed or event-activated connection as regards of the networks physical structure. Practically all kinds of standard digital interfaces are available for connection to DTE (Data Terminal Equipment). Transmission speed of particular virtual circuits (connection) can be freely configured.

As IDNXs are modular devices, their own design and construction takes into account the eventual growth requirements of „reliability in operation" by allowing multiple on-line backup of critical (or all) parts of the system („hot spare", „hot swapable"). The fact that it is possible to use the same type of equipment even in cases of increased requirements of the reliability of network nodes. This fact simplifies the global design of the network and later network maintenence as well.

The internal integration of „value added" services in IDNX devices is one of the most fundamental advantages of the deployment of IDNX technology. There is „Frame Relay" technology implemented on the IDNX platform in addition to enterprise ISDN technology, „voice-proccesing" and technology which allows for the implementation of packet data networks e.i. for instance networks which are able to transmit protocols used in LANs.

Frame Relay is key technology for the NBS data communications system. It allows for the effective mutual connection of all Local Area Networks (LAN) installed in the NBS. The possibility of defining „virtual circuit " (PVC, Permanent Virtual Circuit) for the connection of each couple of LANs makes the data communications system fairly clear because it offers the possibility of creating connections of all networks basically on a „peer-to-peer " basis. However, „Frame Relay " is the most effective technology available nowadays for a „Wide Area Network " (WAN). Within the NBS communications system the „Frame Relay" data network is an autonomus virtual network with an independent and logically separate management and monitoring system (NetOpen 5000, Frame Relay Accountant later on).

Local area networks LANs are connected to the Frame Relay network by Cisco routers. From the point of view of supervision routers represent an independent domain with their own supervisory and management system SunNet Manager/Cisco Works.

Because the interface of data communication channel towards each particular local area network is realized by multiprotocol router Cisco 4000, it is possible to use practically all types of network protocols known in data communications. The NBS application system deploys from an existing set of protocols: SPX/IPX protocol (used by network operating system Novell NetWare) and TCP/IP (used for access to database servers).

Realization of another service of NBS communications system, e.g. phone-call transmission would be basically impossible without „voice-processing" technology, which allows for the compression of phone calls transmitted through the INDX Network. This compressing technology reduces demands on the bandwidth from the basic 64 kbps (standard PCM modulation) to 8 kbps. Hence, the NBS communications sys-

tem is suited not only for data transmission, but also for phone call transmission among branch exchanges installed at particular NBS sites (head-office, branches, sub-branches) even if the bandwidth of digital lines leased from Slovak Telecom is limited, e.g. it is possible to use lines starting at 64 kbps.

The aforementioned integrated communications system was implemented in the NBS in the middle of 1994. The implementation phase which was executed by eight employees of the NBS and by employees of supplier of technology and equipment (BGS partners CS) took about 2 months time. During this period of time, the installation of IDNXs in 18 nodes of the network was done along with „start-up" of the communications network covering the connections of local area networks which have been installed in all bank sites in accordance with the NBS standard.

The subsystem which provides phone-call transmission has been implemented gradually. At the present time, the „voice services" which covers interconnection of Alcatel PBXs in the NBS sites located in Bratislava is in service. Implementation of this service within the whole banking structure is being prepared for the period of the first half of 1995.

DATA PROTECTION - A MULTIPLE SOLUTION

The formulation of NBS requirements in the field of data protection is focused not only on data protection from data loss (destruction), but also on the multiple protection from any unauthorized access, especially manipulation. The type of the users and customers to which NBS provides its services also has a fair influence on formulation of these requirements (e.g. one of the NBS clients is the Ministry of Finance of the Slovak Republic).

It was very important that from the beginning the NBS apply a progressive approach to the solution of this issue. Reliable methods significantly reduce security risks related to computer network use and do more than to create an illusion of security based on the ordinary „Enter your password" system.

One of the basic factors governing the security of electronic data processing in NBS is secure technology used for building-up local area networks. „Private ethernet" architecture is applied on the LAN level. In these LANs the key components of this architecture are switch/bridge hubs LinkBuilder 3GH (produced by 3Com, USA) and structured cabling UTP (Unshielded Twisted Pair). They create special double-point (port-to-port) connections usually between workstation and server, respectively and generally between any two nodes of LAN within the local area network on the level of „MAC-layer" (MAC address - physical address of network adapter). The architecture of „private ethernet" allows for the effective protection of the data transmitted by local area network because it eliminates the chance of data appropriation by „other interested parties". In this case data packets sent by participants of relation are not available on any other port of hub except for those by which the particular participants of relation are attached to hub. Each user of the network is connected to the hub by own physical cabling as required by 10 BaseT standard.

LinkBuilders 3GH hubs provide the isolation of particular port-to-port relations within the network by „bridge" or „switch" technology. In both cases it is possible to define conditions of packet filtration for each individual port of the hub and these by manage with precision the access of particular users to network resources on the level of the previously mentioned MAC-address.

The NBS communications network is one of the most significant systems from security risks point of view. That is the reason why measures and care were applied for protection of this system. The purpose of these measures was total logical isolation of the NBS system from the telecommunications enviroment of provider, especially providers of transmission or carier service. This isolation of the NBS communications network is fixed by encryptors, which protect every leased line already used or which will be used by NBS. Such measures have effectively ruled out the penetration of the NBS network by external subjects.

The advantage of such a solution is its full transparency for all higher layers of network architecture. Consequently, this attribute is another factor governing the security strategy concerning data protection because it widens the spectrum of protected services in the NBS communication network frame from data transmission services to services of phone-call transmissions or transmission of the video information.

There were several reasons why the scale of protection of electronic data processing was completed with security tools which have been implemented on the application level. The system does not only require the usual identification of the user within the frame of particular application system, but also provides the tools which ensure the personal security of the stored data through encryption. This aspect of data protection was applied practically in NBS by implementation of Lotus Notes, which integrates „document management" and „electronic mail" functions. In addition to that, it includes an encryption system with a public key based on RSA algorithm (Rivest-Shamir-Adleman algorithm, M.I.T. 1977). The Lotus Notes System assures the encryption of contents of particular documents before they are sent out to the network and keeps stored documents in encrypted form as well. Notes allow „electronic signature" to be used for the authenication of document origin, e.g. messages sent within the system of electronic mail.

Other application systems which are supposed to be used for processing or storing sensitive data are conceived in the same way.

The case of „firewall gateway" issue was elaborated in detail by NBS in the solution on the integration of external services, the goal of which was the connection of the NBS system to that of other organizations. At the present time, there are some „firewall gateways" deployed in the NBS which allow the TCP/IP protocol to be used on the application level.

The aforementioned design of the integrated communications network allows the NBS to consolidate, within the transmission infrastructure, all communication services used today. The data protection system which guards data transmitted through the network allows the network to function free from the risk of the transmission of confidential data. With regard to the possibility of increasing the capacity of telecommunication lines in use according to NBS needs, it will be possible to utilize, without great difficulty the existing communications network for the implementation of broadband communication services, e.g. the transmission of the video information in the future.

ČESKOSLOVENSKÁ OBCHODNÁ BANKA, A.S.

30TH ANNIVERSARY

DYNAMICS - RELIABILITY - ETHICAL CONDUCT

Československá obchodná banka, a.s. (hereinafter referred to only as ČSOB) was founded in 1965 as the only commercial bank with monopoly status for foreign payments and money transfers and for the foreign banking transactions under the former Czechoslovak Federative Republic. This position attributed to the bank has had several positive consequences on its current scope of operations. Today, the ČSOB ranks among the principal banks which have been established in the Slovak Republic.
This year we are remembering the 30th anniversary of the foundation of the ČSOB bank. In an interview, held on the occasion of this significant anniversary, with Mr.Jozef Šalak, PhD., a member of the ČSOB Board of Directors and concurrently the General Director of its foreign branch in the Slovak Republic (SR), we highlighted the bank's accomplishments in the past and its present future plans.

Question:

„During the course of the bank's existence there were undoubtedly many historic landmarks, which have influenced its current highly esteemed position among both Czech and Slovak banks. The ČSOB bank's history started in 1965, when it was founded through its separation from the then foreign service department of the State Czechoslovak Bank (ŠBČS) with the primary aim to provide foreign payments and money transfers abroad. The ČSOB started its activities in Slovakia through the establishment of its branch office in Bratislava on 1 July 1968. What are the other historic landmarks from your point of view?"

• An important point in the bank's history was without any doubt the dissolution of Czecho-Slovakia in December 1992. The top management then realized that it was indispensable to preserve the bank as one single entity, because its separation into two independent parts would have substantially weakened its reputation and goodwill as a solid internationally respected bank. Needless to say, the bank's reputation was equally acknowledged by the political representatives of both republics and by the ČSOB executives who maintained that the greatest contribution to the national economy of both republics was provided by an uniform bank which did preserve its original trade name, corporate capital assets, and the well-established industrial position.

After Czecho-Slovakia's split, the foreign branch office of the ČSOB bank was established in Slovakia (under the title ZP ČSOB) and commenced independent accounting and foreign currency operations (it elaborates self-standing balance of payments; pays separate tax bills to the Slovak Republic's (SR) state revenue; reports directly to the National Bank of Slovakia's (NBS) regulatory authority; secures alone its own domestic and foreign currency liquidity; and enters into contractual relationships with the foreign banks). These activities and tasks, which are performed in the bank's branch offices in Slovakia, are coordinated by the ZP ČSOB headquarters.

Furthermore, it should be mentioned that toward the end of 1992 the financial consolidation of the bank took place, during the first stage of which the outstanding collections of liabilities and repayment of the government assets and liabilities were resolved. In 1993, during the second stage of the consolidation process, the basic capital (shareholders equity) was raised from 1.050 billion Sk up to 5.105 billion. As inherent part of the second consolidation stage the contracts with the governments of the SR and CR were concluded that inferred the legal responsibility for the decisions made by the ČSFR federal government until the end of 1990 on the governments of the SR and the CR, which enabled the ČSOB bank to finance some domestic projects from the funds acquired abroad. Moreover, the bank's reserves for the coverage of the bad loans awarded by the bank during the period of the centrally planned economy were created. With the raising of basic capital complete, the principal shareholders to emerge were the NBS, the Czech National Bank(CNB), the Ministry of Finance of CR, National Property Fund of the Czech Republic and other independent entities from the Czech Republic and the Slovak Republic. The Slovak shareholders own 25.79% and the remaining 74.21% of shares are owned by shareholders from the CR.

Currently the ČSOB bank operates in the CR and SR with its representative offices located in Frankfurt am Main, Paris, Chicago, Moscow, and London.

Question:

„One of the ČSOB bank's ambitions is to become a universal Central European bank. It has managed to train its own quality specialists with extensive international experience, who have contributed to the professional resolution of many banking trade cases related to Czecho-Slovakia's (ČSFR) split..."

• This scope of problems is commonly termed „default" in our professional jargon.

These activities refer to the right of the creditor who may, in case of change of arbitrary conditions of commercial contract on the debtor's part, claim the premature repayment of debts. What actually happened? The ČSOB bank was, as implied by its trade name, very closely linked to the state, given its role as government agent. As an agent acting in its own name, it procured funds on the international capital market for the ČSFR balance of payments coverage, the sole beneficiary of which was the government. This responsibility has had direct impact on the bank's present activities. As the Czechoslovak Federation was nearing its end, toward the 31 December 1992, the ČSOB bank had still had considerable loans in hard currencies to repay. In each international contract, as already mentioned above, a „default clause" was included, which presented a serious problem for us.

If, after the ČSFR split, the claims on premature repayment of debts being raised by the foreign banks had been more extensively admitted, then it could have posed serious threats to the foreign currency position not only of the Slovak Republic (SR), but also of the Czech Republic (CR). This was one of the important reasons widely accepted by the CR and SR political representatives without putting at stake their commitments toward foreign creditors. The reasons for such behaviour were, of course, numerous.

Furthermore, it is worth mentioning, that the title ČSOB stands exclusively for the trade name of the company and bears no political significance whatsoever. It should be equally appreciated that a group of specialists established within the ČSOB bank just for this purpose, in close cooperation with the authorized persons designated by the competent authorities and with other parties involved, kept this extraordinary situation under control, having taken proper decisions and having successfully handled all contingencies. Again it should be stressed that this could not have been achieved without the cooperation of the politicians of both states, who finally agreed to the adoption of common and unseparable responsibility for solution of the aforementioned delicate situation. The bank did not allow any „default" to happen. We have prevented the surging claims on the foreign currency reserves of both republics, mostly in 1993 and in the beginning of 1994. Successful completion of this matter, as well as the overall accomplishments of the ČSOB bank throughout 1994 are, in my opinion, further evidence of the propriety of the ČSOB consolidation under participation of both states and the necessity to preserve the bank's integrity.

Question:

„You have spoken, Mr.General Director, about the stabilization of the foreign currency reserves of both republics during the past two years because of the ČSOB bank's determined standpoint even after the Czechoslovak Federation's split. The bank's activities, its effective financial and professional approach to the solution of many commercial vagaries have assured its irreplaceability in both republics - the SR and CR..."

•The ČSOB operates in the SR territory in accordance with the NBS decision as the „Československá obchodná banka, a.s.„ as the foreign branch office in the SR (ČSOB ZP). I would like to note that a quarter of its shares are owned by Slovak shareholders; most of them are held by the NBS which also has representation in the ČSOB executive bodies. We have acted and still act for the benefit of both republics and in the interest of bank's shareholders. Currently, we do not see any reason for changing the trade name of the bank, which is further justified by the wide acceptance of the ČSOB bank abroad.

We acknowledge the general upsurge of Slovak and Czech banks, which have gradually begun to establish themselves on international markets - a trend which can only be seen as natural. Nevertheless, in 1993 alone, we managed nearly 70% of the total foreign currency transactions of the SR. At the same time it should be noted that many large and important companies in the SR have been built only thanks to the loans procured by the ČSOB bank. No less important is the fact that subject to the respective measures issued by the NBS, the commercial bank has a somewhat restricted scope of financial engagement. For example, the bank is allowed to pledge for a single non-banking entity client, only up to 25% of its own capital. After the General Assembly meeting of ČSOB shareholders on 22 May 1995, the bank's capital reserves stand at 12 billion Kč, i.e. at approximately 14 billion Sk. This further reflects itself in the acceptable level of the financial activities of the bank in the SR which amount to 3 billion Sk. As this amount is used for activities involving mostly big clients with substantial share of their trade activities performed abroad, we are able to provide significant support to foreign trade and to the development of large Slovak enterprises, whose demands are not easily satisfied by small banks. These companies include e.g., steel mills, chemical industries, or foreign trade organizations, and any other entities wishing to cooperate with our bank.

As regards the ČSOB activities in Slovakia and the CR and from the point of a uniform inseparable bank, shareholders' profiles should also be taken into account. It occurs to me that at the last General Assembly meeting the results of the ČSOB activities in the SR were positively evaluated as was the stabilization of the bank and of the Slovak economic development.

The original division of the key shareholders of the Bank until the end of 1993 corresponded to 5.5% owned by the ČSOB and 49.5% owned mostly by the foreign trade companies, or mostly the production companies with a significant share of exported products. Since the bank consolidation in 1993, the whole structure of bank shareholders has changed. The proportion of the government authorities among the shareholders was increased to 88%. This problem must be seen from the point of the government interest in the stabilization of the bank, given the realization of the common responsibility for the management of comparably wide scope of international government transactions which are directly related to adopted government decisions.

This is however, considered only for the transitional period, and in future we should operate as an important Central European bank with established global contacts and a majority ownership by the private sector. We expect, that within several years, we will be closer to achieving this objective, if only from the point of preparedness of both, the CR and SR for membership in the EU. Our goal is to enter the EU as a bank built substantially on private capital and as an independent bank acting on commercial principles.

I would like to point out that the ČSOB bank wishes to become a European bank, not just another one of many small Czech and Slovak banks.

Question:

What are the criteria set by the bank to achieve this goal? We must not forget that the contractual commitments are valid for the ČSOB in both states (CR and SR) until the year 2000. How do you perceive further activities of the Slovak branch office of the ČSOB from the long-term perspective, taking into consideration the ČSOB future priority of further privatizing the bank?

• Our view and the reciprocal view of our partners on the further development of the bank are the following: with respect to the capital and available reserves, we are a large bank operating in domestic circumstances; nevertheless, we consider ourselves to be a smaller Central European bank with very good rating, and we think that by accessing the EU we shall face such fierce competition that the only way to survive at all is to remain as an independent bank with comparably smaller or larger capital.

Therefore, we have to start to look already now for a strategic partner in order to be able to cope effectively with the intense competition within the EU. This idea is interesting from the point of view of competent authorities who are contemplating what the future structure of Slovak banking sector will be and what is and what is not relevant

for the Slovak banking sector development.

In my opinion, the creation of strong and viable banks is the main criteria for this development. It is self-evident that they can be supplemented by banks of different character, of local importance, but for the principal indicators of Slovak economy the existence of strong, competitive and viable banks is a prerequisite.

We conceive the strategic partner from the point of future privatization of ČSOB and its possible future cooperation with larger institutions - for better competitiveness only.

For privatization purposes only such financial institutions can be considered which would not compete with the ČSOB commercial interests and on the whole, which would be only interested in gaining a capital stake in a well-known bank with a good profitability ratio, giving free reign to the bank's management to act on a competitive basis. This excludes any competing banks, wishing to restrict the ČSOB range of activities, from the potential partner selections.

We apply the same criterion for the purpose of strengthening our financial stability and competitiveness within the EU. We seek a partner who possibly could be one of big U.K., German or French insurance companies. Again I must underscore the fact that it should neither act in a competitive manner, nor should it be a competing bank, to which we would become an appendix. We want to maintain continuity, stability and independence, but we want strengthen our position through a merger with this foreign strategic partner.

Question:

"The procurement of extensive international contacts requires an established network of foreign representatives. What is the bank's strategy in this area?„

• The ČSOB bank established representative offices in France, the USA, the Russian Federation - Moscow, in Germany and U.K.. We have abolished some representative offices in India, Africa and in former Yougoslavia. However, we plan to open new offices , e.g. in northern Italy, Austria and the Scandinavian countries. We do not rule out other regions like, e.g. some Asian states of the former Soviet Union.

The only criterion that counts is commercial values. We are a commercial bank and we have to impress the shareholders on commercial principles. Only then will our bank operate at the optimum performance. We have several banks with which we cooperate on confidential level, but as a conservative bank we must be very prudent in our decisions. We attribute more to the bank's goodwill than to the current partial advantages. We are capable of covering the transactions in any part of the world, and choose to cooperate with a bank whose reliability we know can be trusted.

As I have already mentioned, the ČSOB ZP branch bears an important share in foreign exchange operations and in the foreign trade transactions financing in the SR. Average monthly turnover in foreign exchange incomes and payments effected for the Slovak entrepreneurial entities yields 17 billion forex Sk. The bank administers the investment funds, deposits of foreign investors and of large banks. Besides providing bank loans for foreign commercial transactions, for imports of strategic raw materials amd technological equipment, we offer services to three quarters of all foreign investors registered in Slovakia. This reminds me of the fact that a considerable number of high-grade corresponding banks, a comprehensive knowledge of the banking sector, a general acceptance and recognition home and abroad allow the bank's clients to benefit on the international financial and commercial markets.

Our bank boasts of an important and well-ballanced clientelle, which has evolved over the time starting with the the bank's clients who were foreign trade companies. We endeavour to expand the range of our clients, but we have strategic clients whom we consider as high quality clients with extensive international experience gained in trade negotiations and with wide-ranging demands which our bank is capable of satisfying. We highly esteem this long established trade tradition.

Question:

"What is the ČSOB branch office network in Slovakia like?„

• Our bank has inherited a poorly developed network of branch offices, because in the past we provided banking services to foreign trade companies, which were located centrally in the capital city. We have to establish a branch office network for the decentralized foreign trade companies very fast, and we are going ahead with that task simultaneously in both republics.

During the last 2 years we have developed a broad-ranging initiative in this area. We purchased one building in the cities of Prešov and Košice, and started with reconstruction. The Košice building, which will become our Head Office, is being refurbished and this September we are opening a branch office in Poprad. We started negotiations with the local council of Liptovský Mikuláš local council about the building site purchase deal. This year we wish to open a branch office in Púchov, and one in Trenčín. In addition we have purchased a building in Banská Bystrica which is currently under restoration and we plan to establish yet another branch office in Nitra. We have planed big tasks ahead of us in corporate investments, as we anticipate the establishment of branch offices in Southern Slovakia, namely in the cities Jelšava, Komárno and Rimavská Sobota. As you may have noticed, the bank has made extensive real estate investments which confirm its permanent interests in Slovakia.

Question:

It is well-known that ČSOB has proved to be experienced in international trade transaction acquisitions..."

• I have to agree that ČSOB is the first Central European bank ever to launch a government bond series valued at 75 million USD which was issued and underwritten by the Sumimoto Bank under very favourable conditions compared with conditions which had been arranged by other Central European banks before then or ever after. Herewith we actually opened the door for other banks from Central Europe. We were followed by, e.g. Komerční Banka Praha, etc.

Accordingly, when the ČSOB bank issued the government bonds in the CR in total amount of 5 billion Kč targeted mostly at potential Czech investors, we were approached by, mainly American banks, to spread these government bonds to the American overseas markets. We have also positive experience with the issuance of deposit certificates in the SR. For example, in December 1994 we issued a series valued at 750 million Sk, which was sold in two weeks' time and was highly demanded on the market. This year in May we renewed the deposit certificate issues under more stringent conditions and at lower interest rates, but I can maintain that they sell very fast and are of good quality; therefore, we are preparing a series of 3-years deposit certificates in total amount of 2.5 billion Sk for autumn 1995. According to preliminary conducted survey on potential foreign investors we came to the conclusion that the series could be placed with buyers in reasonable time. As follows from our discussion, the ČSOB bank has met the set business goals and we shall do our best to make our clients perceive the ČSOB bank as a dynamic, sound and generally viable company.

The prestigious Euromarket Award, which was awarded to the bank by the Euromarket Research Centre in Brussels, is another expression of the high quality of ČSOB work and its ability to establish itself on the EU market, as well as the acknowledgment of the long-standing cooperation with the EU financial institutions.

Interviewed by: Mgr.Sona Babincová

ČESKOSLOVENSKÁ OBCHODNÁ BANKA, A.S.

NÁROČNÉ OČAKÁVANIA
NAŠICH KLIENTOV
NAPLŇUJÚ TÍMY ODBORNÍKOV
VÝZNAMNEJ EURÓPSKEJ
BANKY

DYNAMIKA - SPOĽAHLIVOSŤ - ETIKA

SIEŤ POBOČIEK A EXPOZITÚR V SLOVENSKEJ REPUBLIKE
Riaditeľstvo: *Bratislava, Michalská 18, 815 63, tel. 07 / 34 51 11, fax: 33 27 75,* ***Hlavné pobočky:*** *Bratislava, Lehockého 3, 812 25, tel. 07 / 49 36 51, fax: 31 60 61, Trenčín, Jilemnického 2, 912 50, tel. 0831 / 52 81 08, fax: 0831 / 53 15 77, Žilina, Legionárska 1, 012 20, tel. 089 / 62 31 95, fax: 089 / 460 10, Košice , Moldavská 10, 040 11, tel. 095 / 410 72 82, fax: 095 / 43 30 56,* ***Pobočka:*** *Poprad, Hotel Satel, Mnohelova, 058 01, tel. 092 / 633 75, 638 43,* ***Expozitúra:*** *Martin, ul. Červenej armády 1, 036 65, tel. 0842 / 352 44, fax: 0842 / 348 01*